

71-1728

T.B.M.M

DDC:
YER: 71-1728
YIL:
CLT:
KSM:
KOP:
DEM: 76-3860

KÜTÜPHANESİ

اصول اداره واصلاحات

S.S.

محرری

بردیولومات

۱۳۱۹

اصول اداره و اصلاحات

افراد ملت بیننده اصلاحات آرزوسی کسب عمومیت ایتشدر .
دنیله بیلورکه بو استقبال ایچون بر تبشیر در . یالکز آرزو اولنان
اصلاحاتک نه دن عبارت اولسی لازمکله جکنه دائر فکر لر هنوز مختلفدر .
حالبوکه استحصالی مطلوب اولان دعوا حقنده اتحاد آرا وجوده کلدکجه
صرف اولنان مساعینک نمره سز قاله جنی امر طبعیدر . فکر لک بر
مرکزده اجتماع ایتسی ایسه مسئله نک قواعد علمیه به توفیقاً حل ايله
حاصل اولور . زیرا علم، مشوش و پریشان تصوراته بر شکل مخصوص
ویرر .

اداره حاضره مزک کفایتسزلکی، ویرینه قائم اولسی لازمکلان
اصولک درجه رجحانیتقی اظهار ضمنتده ایراد ایدیله جک ادله قرین قبول
بیورلدینی تقدیرده موجود اولان اختلافک تقلیلنه مدار اوله جنی مأمول
بولنمغله بو امر مهمک حصوله خدمت ایتک، بوراده در عهده اولنان
وظیفه نک مقاصد اصلیه سندندر .

حکومتدن مقصد تبعه نک رفاه حالنی تأمین ایتکدر . تبعه نک رفاه
حالنی تأمین ایتک، بینلرنده تحدت ایدن اختلافاتک صورت عادلانه ده
فصلی، معناً و مادهً ترقیسی ایچون معارف، صنایع و تجارتک توسیسی،
خارجک تسلطندن محافظه سی ایچون قوه بریه و بحریه نک تنظیمی ايله
حاصل اولور .

احوال حاضره من اجمال ایدیه جک اولور ایسه ، حکومتک اشبو امور مهمه دن هیچ بره نی لایقیله ایفا ایتدیکی تظاهر ایدر . زیرا ازهر جهت گیری کیدیورز . مأمورین و رجال دولته حیت ، استقامت و فضائل اخلاق یرینه خیانت ، مسکنت و منافقلى قائم اولیور . علوم و فنونده بر اثر ترقی کوسترمه مدك . صنایع و زراعت خصوصنده بزدن دون بر ملت قالمامشدر . اوستمه کیدیکمز قاشلر و بونلری اعمال ایتک ایچون استعمال اولنان آلات و ادوات خارجدن ادخال اولنسه وجودمزی ستردن عاجز قاله جغز . اصول زراعت کلنجه الآن زراع دور آدمدن قالمه صپانلرله فلاحت ایدیور . شمندوفرلرمز ، یوللرمز مفقوددر . شهرلرمزده ، قصبه لرمزده اثر مدنیت کورولیور . بونلرک هر بری بر خرابه زار شکلی آلمشدر . خارجک تعرض و تسلطندن کندیمزی محافظه ایده جک اردولره ، دوتنایه مالک دکلز . یالکر شوکچن ربع عصرده وطنک ثلثی ید اغیاره کچدی . بو حقایق نظر دفته آلتدینی حالده اداره مزده بر بیوک نقصان اولدینی تظاهر ایدر . دیمک اولیورکه اساس مسئله بونقصانی بولق واستکمالی خصوصنده توسل ایدلمسی لازمکلان تداییری تعیین ایتکدر . بو ایکی مطلوب حاصل اولدینی تقدیرده خسته لق تشخیص ایدلمش اولور . اصحاب حسن نیت بیننده داعی اختلاف اسباب آزالور . وطن غیرتی اولان ارباب حمیتک ابراز ایده جکی خدمات تقرر ایدر . فنک تعیین ایتدیکی معالجه ال برلیکله تدارک اولنور ، و بو صورته زوال وانقراضه یوزطوتمش قوجه بر دولت خلاص بولور .

دولت عثمانیه نك اسباب انقراضی، بعضیلى طرفندن دول خرسیتانیه نك اسلامیه قارشى اولان كین وعداوتنه حمل اولنه رق دوچار اولدیغمز فلاکتك بو منبعدن ظهور ایندیكى ادعا اولمقده در . وقوعات تاریخیه یه عطف نظر اولنور ایسه اشبوا دعانك مقارن حقیقت اولمدیغی تیین ایدر . ازمنه اخیرده دولتر بیننده کی مناسباتی تعین ایدن مسائل دینیه دکلدر ، منافع متقابله در .

حکومات اسلامیه بیننده اختلاف ظهور ایدرک یکدیگرینك محوبنه یورودکلری وقوعات نادره دن اولیوب مثال اوله رق عجملرایله بینمزده اولان محارباتدن بشقه حضرت علی رضی الله عنه قارشى معاویه ، یلدریم باز بده قارشى تیمورنك ، سلطان محمود ثانی یه قارشى تپه دلتلی علی پاشا طرفندن آچیلان محاربه لر اراثه اوله بیلور اقوام خرسیتانیه آره سنده دخی جنك وجدال اكسیك اولدیغنه تاریخنك هر صحیفه سی شاهددر . دول خرسیتانیه دن بعضیلى بالاتفاق علیهمزده حرکت ایندکلری واقع ایسه ده بوکی احوال کندی بینلرنده دخی ظهوره کلمشدرکه اثبات مدعا ایچون وقوعات آتیه یی تعداد ایدرز .

برنجیسی ۱۵۰۸ سنه میلادیه سی کانون اولانك اینداسنده ونديك جمهوریتنه قارشى « قامبره اتفاق » عنوانی آلتنده ایمراطور ماقس میلان ، اون ایکنجی لوثی ، ایکنجی پاپازول ، فردیناند لوقاتولیک ، دوق دوساوا ، دوق دوفه رارا ومارکی دومانتون میاننده امضا ایدیلان اتفاقنامه در .

ایکنجیسی ۱۵۲۶ سنه میلادیه سنده « اتفاق مقدس » نامی آلتنده ایتالیا مالکنك « شارل کن » دن تخلیصی ایچون برنجی فرانسا ویندننجی

بایاقله مان ایله انکلتر قراالی ووندیک، فلورانس، میلان واسویجره حکومتلری میانده امضا اولنان اتفاقنامه در .

اوجنجیسی ۱۶۳۴ — ۳۵ — ۳۶ و ۳۷ سنه میلادی لر زنده ریشلیو، اوستریا واسپانیا حکومتلرینه قارشى متعدد اتفاقلر وجوده ~~کتوره~~ رک « اوتوزسنه محاربه سی » نامیله اشتهار ایدن محاربات عظیمه وقوعه کلمش واشبو اتفاقلره آلمانیا، ساکس وایمر، اسوج، هس، فاسل، فلمنک واسویجره حکومتلری ایله ماتون پارم وساوا دوقه لقلری داخل اواشدر .

دردنجیسی ۱۶۷۳ سنه میلادی سنده « فلمنک اتفاق عظیمی » نامی آلتنده فرانسه علیه اسپانیا قراالی، آلمانیا ایمپراطوری، فلمنک وبراندبورغ حکومتلری میانده عقد اولنان اتفاقد در .

بشنجیسی ۱۶۸۶ سنه میلادی سنده « اوقسبورغ اتفاتی » عنوانیله اون دردنجی لوفی به قارشى آلمانیا، انکلتره واسوج حکومتلری میانده وقوعه کلان اتفاقد در .

آلتنجیسی ۱۷۰۱ سنه میلادی سنده « فلمنک اتفاق عظیمی » نامیله فرانسه واسپانیا حکومتلرینه قارشى انکلتره، فلمنک، اوستریا، آلمانیا وپورتکیز دولتلری ایله موده ناساوا دوقه لقلری بیننده عقد اولنان اتفاقد در .

یدنجیسی بیوک ناپولیونه قارشى آلمانیا، اوستریا، روسیه وانکلتره دولتلری طرفدن بالاتفاق آجیلان محاربات در .

بالاده کی وقوعات تاریخیه دن ما عدا بر خرسیتیان دولتی دی ~~بکر~~ بر خرسیتیان دولتی ازمک اوزره مسلمانلرله متحداً حرکت ایلدیکی وقوعات

نادره دن اولیوب بونلردن بری « شارل کن » قارشی حرب ایتک اوزره
 ۱۵۳۲ سنه میلادیه سنده ، یعنی اوروپانک تعصبه مستور اولدینی
 بردورده ، فرانسه قرالی برنجی فرانسوا سلطان سلیمان اول زردینه برهیئت
 سفارت کوندره رك سلطان مشار الیهک معاونتی طلب واستحصال ایلمش
 اولسیدر . بوندن بشقه بر مسلمان دولتی بر خرستیان دولتک تسلطندن
 محافظه ایتک اوزره انکلتزه ، فرانسه وساردونیا حکومهتری مسلمانلره
 بالاتفاق موسقوفلر علیهنده قان دوکدکلی کبی کچن روس محاربه سنده
 موسقوفلرک دارالخلافه به دخولنی منع ایدن وایستفانوس معاهده سنک
 برلین معاهده سنه تحویلنه سبب اولان بر خرستیان حکومتی اولدینی
 فراموش ایدلما ملیدر . مصر والیسی محمد علی پاشانک استانبولی استیلا
 ایتمنه مانع اولان ینه دول خرستیانیه در . دیگر طرفدن ایسه مثلاً یونا -
 نستانک اعلان استقلالیتی هنکامنده وکچن یونان محاربه سنده اوروپا
 دولتری یونانلیلره طرفکیلاک ایتشلردر . اشبو وقوعات تاریخیه دن دول
 خرستیانیه نك وقت بوقت وایجاب حاله کوره هم یکدیگری لهنده وعلیهنده
 وهمده بزم لهمزده وعلیهمزده حرکت ایتدکلی مسیبان اولورکه تعقیب
 اولنان پولیتقه نك اساسی مسئله دینیه اولمدینی اثباته کافیدر .

بر ملت قننی دین ومذهب منسوب اولور ایسه اواسون ، اداره امورینی
 لایقانه ایفا ایدمه مدیکی حالده کسب ضعف ایدر . وداخل کسب ضعف
 ایدن ملتله خارجاً دشمنلر عارض اولور . دولتر بو خصوصده وجود
 انسانی به تشبیه اوئه بیلور . نصلکه کسب ضعف ایدن بر وجوده
 مذهب قومیتی کوزنیمه رك میقرو بلر هجوم ایدوب سبب هلاکی اولورلر ،

اداره سی پریشان اولان بر دولتیده دشمنلر عینی صورتده محو ایدرلر .
اثبات مدعا ایچون چین ایله ژاپون حکومتلری مثال کتور یله بیلور .
چین حکومتی امور اداره داخلی سند کی پریشانلقدن طولای کسب
ضعف ایدرک اوزرینه اوروپا نیک تسلطی دعوت ایتشدیر . حالبوکه
ژاپونیا لیلار حسن اداره لری سایه سند بر دولت شکیمه حالی آلمش
ومذهب وقومیتجه اوروپا لیلردن زیاده چینلیر مشابه اولدقلری حالده
ملک خرسیتیانیک مداخله سندن مصون قالمشردیر . دیمک اولیورکه بر
قومک اقراضی موجب اولان اسباب ، منسوب اولدینی دین ومذهب
وقومیت اولیوب اداره امورنده کی نقصاندن حاصل اولان ضعفدر .
بالاده کی ملاحظات صواب کوریلوب مظهر قبول اولدینی تقدیرده
اسباب اقراضی خارجی خارجه آریوب قباحی دشمنلره عطف ایتیمک
عشدر اساساً مرضک داخلی اولدینی بالاعتراف معالجه سی دخی داخلده
ارامق اقتضا ایدر .

• •

بر ملکک اصول اداره سی تعیین ایدن او مملکتده مرعی اولان
قوانین ونظاماتدر . فقط بالکثر نظاماتک مکمل اولسی امور ملک
صورت لابقدهه ایفانسی تأمین کافی اولیوب اولاً موجود اولان نظاماتک
حسن اجرایی وثانیا اجراسنه مأمور اولان ذواتک اهل اولسی لازمدر .
عینی نظاماته مالک ایکی حکومت تصور اولنه بیلورکه ، اداره جه بری
دیگرندن فرسخ فرسخ مترقی بولنور . مثلاً بلجیقا ایله رومانی حکومتلر .
ندن قبهنسک دهامکمل بر اداره یه مالک اولدینی سؤال اولنسه ، بالکثر

حکومات مذکوره نك قوانین و نظاماتی تدقیق و مقایسه ایتمك كافی اولیوب، امور مهمه ده استخدام اولنان ذواتك علم و فضل و استقامت اخلاق نقطه نظرندن یکدیگرینه اولان درجه رجحانیتنی تحقیق ایدرك آکا کوره حکم و یرمك ایجاب ایدر .

نظام و انتظامدن هیچ بر اثر اولیان اداره حاضره من تحتده بیله امور مهمه دن بعضیلری تصادفاً اربانه تودیع اولدینی صره ده مأمولك فوقده موفقیت حاصل اولدینی غیر منکردر . از میر و لایق حسن فهمی پاشانك اداره سی آلتده آز مدت ظرفنده بیوک بر اثر ترقی کوستردی . فرید پاشا حسن اجرا آتبله قونیه ولایتی احیا ایدیور . حمدی بك مکمل بر موزه خانه تاسیسه موفق اولدی . جمال بكك تحت ریاستنده زراعت بانکه سی منتظم بر اور و یا تجارتخانه سی شکلنه کیردی، زراع حقیله استفاده ایتدی . رجب پاشا طرابلس غرب ار دولرینی دشمنلر - مزك نظر دقتی جلب ایده جك بر درجه مکملیه ایصال ایلدی .

الك مکمل بر آلت نا اهل اولانه تودیع اوانسقدده منتظم بر شی وجوده کتوره من . ارباب اولانه عادی بر آلت بیله ویرلسه حسن استعمال ایدرك ممکن مرتبه ایش کوره بیلور، فقط کندی اقتداری درجه سنده بولنان والنده مکمل آلاتی اولان بر دیگرینه تفوق ایده من . دیمك اولیورکه مکمل ایش کورمك ایچون هم آلت مکمل اولمی و همده استعمال ایدنلر ارباب اولمیدر . بوا یکی شرط لازم ملزوم قیلندندر . آلات و ادواتی ایجاد ایدنلر انسانلر اولدینی کبی قوانین و نظاماتی تنظیم و ترتیب ایدنلر دخی انسانلردر . فصلکته قی آشنا مهندس لر استعمال

ابتدکاری آلات وادواتی کیتدکجه اصلاح ویکلیری ایجاد ایدرک حال حاضرده کی درجهٔ مکملیته کتورمشلردر . ناقص اولان قوانین ونظامات دخی اربانه تودیع اولندیفی تقدیرده هم حسن استعمال ایدرک ادارهٔ مصلحت ایدر وهمده کوندن کونه وتدریجاً نقصاتی اکمال ومحتاج اصلاح اولان محللرینی تصحیح وتعديل ایدرک مکمل بر قانون میدانه کتوریر . شو ملاحظاتدن استدلال اولدیفنه کوره بر ملتک ادارهٔ امورینک محور لایقنده جریاتی تأمین ایتک ایچون برنجی آتیه حق خطوه امورهمه نک اربانه تودیع اولنسی چاره سنی نحری ایدوب بواقدر .

حکومت عثمانیه نک ابتدای تأسیسندن بری دائمی بر ترقی ظهوره کلامشدر . اسبابی ایسه ادارهٔ ملتک اربانه تودیی خصوصنده چاره دوشیلوب بونی تأمین ایتک ایچون اساسی بر تدبیر اتخاذ ایدلماش اولسیدر . بناء علیه زمام اداره تصادفاً اهانه تودیع اولندیفی صرهده ترقی حاصل اولش وعکسی حالنده دولت محو اولق درجه سنه کله رک مدهش تهلکه لر کچره شدر . عقل وحکمت ووقوعات تاریخیه ایله تبیین ایدن اشبو حقیقی جناب حق بزه «ان الله یأمرکم ان تؤد الامانات الی اهلها» . آیت کریمه سیله بیان بیورمش ایسه ده اشبو امر الهی به عدم انقیاد دنطولای اقوام اسلامیه منقرض اوله رق معناً ومادهٔ کیری قامش وشرف اسلامیه بی محافظه ایده مامشدر .

اصول مطلقه ایله اداره اولنان مملکتلرده امور دولتک علی الاکثر نا اهل النده قالدینی وقوعات ایله مبتددر . کیف ما یشاء حرکت ایدن بر

حکمدار معرفتیه اداره حکومت ایتک اصولک عقلاً بر جوق محذوری اولدینی سکی اشبو محاذیرک درجه سی عصرلرک تجربه سیله دخی تیین ایتشدیر. عالم، عادل، وفعال بر حکمدارک اداره سی دیگر اصول اداره - لره مرجع اولدینی بعضیلری طرفندن ادعا ایدلمکده ایسه ده، بو فکری صرف ایدنلرک اکثریسی قوه مفکره سی محدود و آثار مدینتک اسباب حصول و انتشارینی تقدیر وادراکدن عاجز اولانلردیر. بر دولتک حیاتی، حیات انسانییه مقیس دکلدر. بناء علیه دولتلر ایچون انتخاب اولنه جق اصول اداره ده الک اول نظر دقته آلمسی لازمکلان نقطه، ترجیح اولنان اصولک مرور زمانه تحمل و مقاومت ایده بیلیمک شرائطنی حائز اولمسی قضیه سیدر: مدت قلیله طرفنده اداره مطلقه محتده بر ملت فیض و فلاح بوله بیلور ایسه ده بنای حکومتی متین و رصین اولیان بر اساس اوزرینه قورمق موافق عقل و حکمت اوله من.

اصول مطلقه بی ترویج ایدنلر، حکمدار ایله تبعه نك منفعتی یکدیگرینه توافق ایتدیکنی ادعا ایدرک اثبات مدعا ایچون فصلکه بر پدر چوجقلرینک سعادت حالتی آرزو ایدوب بو مقصدک حصولی ایچون تربیه و تحصیللری ایله مشغول اولور، بر حکمدار کده، عینی وجهله، حاکم اولدینی مملکتک کسب قوت و مکنک ایتیمسی و تبعه سنک رفاه حال ایله یشامسنی آرزو ایتیمسی و بونی تأمین ایچون صرف مقدرت ایلیمسی احوال طبعیه دن اولدینی درمیان ایدیورلر.

وهله اولاده اشبو مطالعه عقل و حکمته موافق کورینور ایسه ده، مسئله ازاجقی تعمیق اولدینی حالده، اساسک چور وک اولدینی تظاهر

ایدر. واقعا اولادینه محبت ایتمک قانون طبعیه دن ایسه ده بونک خارجه
 چیقان پدرلر موجود اولدینی کبی حکمدارلرک اکثرینسک بتون بتون
 اشبو قانون طبعیه خلافه حرکت ایلدکلری وقوعات تاریخیه ایله ثابتدر.
 اولاد وعائله لرینک سعادت حالتی دوشمنک شویله طورسون، حکمدار-
 لرمز عمومیتله عائله لری افرادی یابر صورت غدارانه ده اتلاف ایتشلر
 ویاخود محبس خانه لرده چوروته رک شفقت و مرحمتی پایمال ایلمشلردر.
 اولاد وعائله سنه جدأ محبتی اولان بر رئیس خانه بیله مثال کتوریله جک
 اولسه بر مسئله ده یالکز حسن نیت کافی اولیوب مقصدک قوه دن فصله
 چیقمسى ایچون معلومات لازمه به مالک اولق دخی اقتضا ایدرکه پدرلرک
 بر چوقلری چوقلرینی حقیله تربیه ایده میه رک نور معارف وفضائل
 اخلاقدن محروم بر اقدقلری هر کون مشاهده اولنان احوالنددر. فضله
 اوله رق حکمدارله تبعه نک منافعی دائماً تقابل ایتیب بر چوق مسائلده
 یکدیگرینه کلیاً مغایر اولدینی اثبات ایتمک مشکل دکلددر. مثلاً حکمدارک
 منفعتی، مضر ویا محق هر درلو اجرا آه اهای بی حق مداخله دن محروم
 بر اقددر. تبعه نک منفعتی، عمومه عائد معاملاتده بر یولسلرلوق وقوعنده
 فاعل لرینی اسانا ویاخود قلمأ تقبیح و مؤاخذه ایتمکدر. حکمدارک منفعتی؛
 کندیسنه واطرافنده بولنانلره فضولی برچوق امتیازات استحصال ایدرک
 تبعه بی ضرر دیده قلمقدر. تبعه نک منفعتی؛ ثروت و حیثیت ذاتیه -
 لرینه افراد قلیله نک تجاوزندن کندیلرینی محافظه ایتمکدر. حکمدارک
 منفعتی؛ تبعه سنی دائرة اسارتده ضبط ایتمک اوزره جهل ونادانیده
 بر اقددر. تبعه نک منفعتی؛ طریق مدینته سلوک ایدرک اقوام سائره نک

تعرض ورقابته مقاومت ایدہ بیلیمک اوزره معنا و ماده کسب ترقی ایتمکدر .
 حکمدارک منفعی ؛ اداره مستبدانه سنہ اجرای مخالفتدن منع ایتمک
 مقصدیلہ افراد ملتی متعدد فرقه لره تقسیم ایدرک بینلرینه تخم فساد اتمکدر .
 تبعہ نک منفعی ؛ یکدیگریلہ حسن معاشرت ایدرک متفق و متحد اولمقدرد .
 بوندن بشقہ شاید اہالی کسب ثروت ایدرک تعیش ذاتیہ سنی دوشونہ جکی
 بردہ ، امور اداره دولتہ دائر احوال ایلہ مشغول اولور ذہابیلہ تبعہ نک فقر و
 ضرورتہ دوچار اولاسنی بیلہ حکمدارلرک ترویج ایتدکلری واقع اولغلہ
 تابع ایلہ متبوعک منافی یکدیگرینہ توافق ایتدیکنہ دائر درمیان اولتان
 مطالعات من کل الوجوہ بی اساسدر ^(۱) .

اصول مطلقہ طرفدارلرندن بعضیلریدہ اسناد مالم یکن قیلندن
 اولہ رق خلفایہ بردہ « ملہمک » صفت کاذبہ سنی توجیہ ایتشلردرک جناب
 حقک طوغریدن طوغری بہ وحی والہام طریقہ ہر شیئی کندیلرینہ
 اعلام ایتدیکی بویلہ اصحاب قدسیت اتصافہ امور اداره دولتی ترک
 ایتمکدن احسن طریق اولدیننی مقام اثباتدہ اتیان ایتمکدہ درلر . حالبوکہ
 بو فرقیہ منسوب اولانلر خلیفہ نک موقعی اعلا ایلیمک مقصدیلہ جناب

(۱) حکمدارلرک منافع حقیقیہ لری بر وجہ بالاحرکت ایتلرینہ منافی
 اولدیننی ادعا ایدیہ بیلور ایسہدہ اساس مسئلہ منفعت حقیقیہ اولیوب
 حکمدارلرچہ مظنون اولان منفعت اولغلہ مشار الیہم طرفندن علی العموم
 اتخاذ اولتان مسلک تدقیق اولدیننی تقدیردہ ملاحظاتمزک قرین صحت
 وحقیقت اولدیننی تبیین ایدر .

حقى موقعدن دوشورمك معصيتنى ارتكاب ايتمكه درلر كه بوده خليفه لرك
على الاكثر جناب حقت امرى خلافه حركت ايلملرى و طوئد قلىرى
مسلك سياسينك خطيئات ايله مملو اولسيه ثابت و مبرهن اولغله پادشاهلرى
ملهم عدايتك اشبو سيئاتى بالآخره جناب حقه عطف ايلمك اوله جفتدن
موجب كفر و خسراندر .

اهالينك افكارى منور اولان بر مملكتده حكمدار استديكى كى
حركت ايده ميه جكنى و طريق سلامتدن انحراف ايلديكى تقديرده خالقك
خوشنود سزائى موجب اولمقدن خوف ايدرك عقل و حكمت دائره سنده
اداره امور ايتمه مجبور اوله جفنى ادعا ايدنلر دى موجوددر . بر مملكتك
ترقىسى اول مملكتده كرك داخل و كرك خارجاً صلح و آسايشك محافظه
و بقاسنه وابسته اولدينى اهل عرفان غندنده مسلمدر . حالبوكه بر
حكمدارك غير معقول اولان هر اجرا آتته قارشى اهالى ممانعت ايتك
اوزره صيقى صيقى نمايشلر اجرا ايلسه و يا خود قورى نمايشدن بر فائده
حاصل اولدينى حالده اختلال ايتمه مجبور اولسه ترقيتك شرائط اصليه -
سندن اولان صلح و آسايشه نقيصه كله جكى طييعيدر كه بونك مضرتنى تسليم
ايتمه جك هيچ بر عقل سليم تصور اولنه مز . شوارسى دى نظر
دقتدن دور طوئله مامليدركه بر مملكتده سوء اداره و مظالم حداظمه
اير شمدكجه اجراى نمايش و يا خود اختلاله تصدى ايدلمديكى وقوعات
زمانيه ايله ثابت اولوب حالبوكه فالفك اوكنى و قتيله آلق و خسته لق
كسب و خامت ايتدن اول تداويسنه توسل ايتك دهها معقول اولدينى
بدنيهايدن بولمغله ، اهاليسى منور اولان بر مملكتده بيله اصول مطلقه نك

قبولندن بر نتیجه حسنه حاصل اولق شویله طورسون، اهالی فرض اولنان مکتسبات علویه سنی دخی غائب ایده جکی اغلب احتمالاتنددر .
 عالم، عادل، وفعال بر حکمدارک ادارهسی سائر اصول اداره لره مرجع اولسی مسئله سنه کلنجه ؛ بو عقلاً تصور اولنوب فعلاً اثبات اولنماش بر خیالدر . بولندیغمز عصر اسکی و قتلره مقیس دکلدر . معارف توسع ابتدی . معلومات علمیه و فنیه کسب خصوصیت ایدرک بر جوق شعبه لره تقسیم اولندی . هر شیده عالم اولق ادعا سنده بولنلره زمانزده شارلاتان عنوانی ویریلور، حیات انسانیه علوم و فنونک آنجق بر شعبه سنی تحصیل کافیدر . حالبوکه بر ملنک اداره امورینی در عهده ایدن ذاتک امور سیاسیه دن، امور مالیه و تجارتدن، حقوق و تاریخدن، امور عسکریه و بحریه دن معلومات کافیه سی اولسی لازمدرکه بونلرک جمله سنه کسب اختصاص ایتک امکان خارجنده در . بر شخصک تعداد اولنان علوم و فنوندن حقیقه معلوماتی اولسه یله عین شخصک عادل و همده فعال اولسی طبیعتک نادراً حصوله کتوردیکی تصادفاتنددر .

حکمدارک هر شیده عالم اولسی لازمکلمیوب امور مهمه بی اربابنه تودیع ایدرک اداره مصلحت ایلمسی ممکن اولدینی مقام اعتراضده در میان اولنه بیلور ایسه ده ؛ جواباً، حکمدار اولان کسه امور مهمه بی اهلنه تفویض ایتک خاصه سنی حائز اولسه بیله انتخاب ایلیسه جکی ذواتک مقرراتنی اجرا ایتکه مجبور طوتلدینی تقدیرده اصول اداره مطلقیتدن چیقهرق مشروطیت شکلی آتش اولورکه بوشمادی تدقیقیله مشغول بولندیغمز قضیه خارجنده بر مسئله اولدینی یان ایدرز . بوندن بشقه

بر حکمدارک اشغال ابتدیی موقع ، مملکتک احوالنه حقیقه وقوف پیدا
ایتمنه مانع اولدیغی نظر دقتدن دور طوتلما ملیدر . آله جنی معلومات
طولا یسیله وعلی الاکثر اطرافنده بولنان مداهنلر واسطه سیله واصل سمی
اوله جفتدن ییطرفانه و غرض وعوضدن عاری اوله مز . منفعتپرستان
حقیقی اخفا ایدرلر ، ویاخود ایکی فرقه یه منقسم اوله رق یکدیگرینه
مخالف وصایا نصایحده بولنورلر . پادشاه کیمک سوزینه اعتماد ایدوب
کیمک نصایحی رد ایده جکفی شاشیرر ، حسن نیتله حرکت ایتمکی
الزام ایتمه یله ، امور مهمه بی اربابنه تودیع ایتمک خصوصنده نادرا
موفق اولور . تعیین ابتدیی ذواتک سوء احوال وحرکاتی سرعت لازمه
ایله قولاغنه ایرشمز . قوجه ملکک بر طرفی تعمیر ایده ییم دیرکن دیرک
طرفی خرابیته یوزطوتار ، اهتماتنک درجه مطلوبه ده نتیجه پذیر اولدیغی
کوردکجه مایوس اولور . فرض اولنان فعالیت کسب ضعف ایدرک
یواش یواش کوشکلکه منقلب اولور . بوسره ده شیخوخت دخی کنجلکه
غلبه ایتمکه باشلار . سی وکوششه اولان میل وهوسی بوسبیله دخی
تناقص ایدر . امور ملت نا اهل النده قالور . منعه موفق اوله مدیغی
فناقلر حسن اجرا آتخی نمره سز بر اقور . والحاصل مطلوب اولان حسن
اداره وترقی وجوده کله مز .

شوراسی دخی اونودلما ملیدرکه بزده حکمدارلرک بر وقتدنبری
طوتدقلری مسلک ، شهزادکانی درت دیوار آره سنده قیایوب نور معارفدن
محروم ایتمکدر . بر سوری جاهل وعقل ونفلک خارچنده خرافاته اینانا .
نر آره سنده بیویوب آنلرک افکار و اخلاقیله متخلق اولان وانسان

یوزی کورمیوب مملکتک احوالنه زره قدر کسب وقوف ایده. میان شهزادگان
 آره سنده عالم، عادل، وفعال بر حکمداریتشه بیلیمی ایسه محالدر .
 معترضله بیوک بر مساعدهده بولنق اوزره لازمکلان فضائی حائز
 حکمدارلر یتشوب تخت نشین اولملری وزمان سلطنتلرنده مملکتی جداً
 احیا ایده جک درجهده عقل و بصیرت وعدل وانصاف ایله اداره امور
 ایلملری تسلیم اولنسه بیله، ینه اصول مطلقه ایله اداره اولنق جائز
 دکلدر. یوقاریده « انتخاب اولنه حق اصول اداره ده اک اول نظر اعتباره
 آنسی لازمکلان نقطه، ترجیح اولشان اصولک مرور زمانه تحمل
 ومقاومت ایده بیلیمک شرائطی حائز اولسی قضیه سی، اولدینی بیان
 ایدلمش ایدی . بونی ایضاح ایده لم . فرض محال اوله رق هر اوصافی
 حائز ویکدیگری متعاقب بش حکمدار ظهوره کله رک وطنی معناً وماده
 بر طبقه علیایه ایصال ایتسه لر، مادامکه نهایت الامرده ظهور ایده جک
 بر آلتجیسی نا اهل اوله جقدر اسلافک بونجه سعی وغیرتله قوردینی بنای
 حکومتی آزمدت ظرفنده تملندن صار صوب محو ایدر . زیرای یقیمق
 قولای یایمق چتیندر . مشهور بر رسامک بر قاج سنه ظرفنده میدانه
 کتوردیکی قیمتدار بر لوخه یی بر سرسری یارم ثانیهده تخریب ایده بیلور .
 اوزاغه کیتمکه نه حاجت، سلطان محمود ثانی دورندن حال حاضره قدر
 جریان ایدن وقوعات نظر تدقیقندن کچیریلور ایسه بو حقیقت تبیین ایدر .
 سلطان محمود غیور، فعال ومدیر بر پادشاه ایدی . ملکک محتاج اصلاح
 اولدینی اکلا دی . فقط اجرا آتته یکچیریلر مانع اولدیلر . خارق
 العاده بر غیرت وجسارتله اله آو وجه سیغیمیان یکچیری کروهنی اورته دن

قالديردى . اصول جديده عسكريه يى تشكيل ايندى . تبعه سى بيننده كى عدم مساوات واختلاف داخلًا مملكتك ضعفنى موجب اولدينى كى خارجاً دخى دشمنلرك مداخله وتسلفنه بهانه قبولرى آچقده بولنديغندن مسلمانلره اديان سائر بيننده حسن امتزاج ومعاشرت حصوله صرف اهتمام ايلدى . فى الواقع سلطان محمودك موفقياتى محدود قالدى . فقط در عهده ايلديكى اصلاحاتك اهميته نظراً از زمان ظرفنده وجوده كله . ميه جكى بديهى ايدى . بوندن بشقه مدت سلطنتى ائناسنده يونانستان و صربستان اختلاللرى ظهور ايتكله بر ابر محمد على پاشا عصيان ايتمش و روسيه ايله محاربات عديده وقوعه كلش اولمغله خارجاً ظهور ايدن اشبو غوائل كثيره آره سنده داخلًا وجوده كتورمكه موفق اولدينى انقلابات جمله نك موجب حيرت و تحسنى اولمغه شايان اولوب خاقان مشار اليه خاندان آل عثمان آره سنده بر موقع ممتاز قزاندرمشدر .

سلطان مجيد ايسه رشيد پاشا كى فطين ، غيور ومدبر بر وزيرك معاونتيله پدرينك قورمش اولدينى اساسى اكمال ايتكه غيرت ايلدى ، ملت عثمانيه يى تركيب ايدن اقوام مختلفه نك امنيت جان ومال وعرض وناموسنى معلن تنظيمات خطفى اعلان ايندى ، وبو صورتله تبعه نك نعمت حریت وعدالت ومساواتدن بلا استئنا مستفيد اولملىرى تامينه چالشدى . خاقان مشار اليك وفاى اوزرينه تخت عثمانى يه سلطان عزيز كى سفیه بر پادشاه جلوس ايندى . على وفؤاد پاشارك وفاى متعاقب امور مهمه يى بر طاقم نا اهللرانه توديع ايدرك پدرى سلطان محمود ايله بر ادري مجيدك يارم عصره قریب بر مدت ظرفنده بونجه غيرت ومشقته وجوده كتوردكلرى

ترقیات مهمه یی بر قاج سنه ظرفنده محو ایلدی . حکمدار حاضره کلنجه؛
مشار الیهک احوال وحرکاتی جمله جه معلوم اولدینی جهته تفصیلاته
کیر شمهک حاجت یوقدر .

حکمدار لر انسان اولدقلری جهته انسانلرک مربوط اولدینی قوانین
طبیعیه یه آنلرده تابعدر . انسانلر آره سنده ابو و فنا ، عقلی وعقلسز
ظهور ایتدیکی کبی عینی حال حکمدارلرده ده واقع اولور . انسانلری
یکدیگرینک حقوقه تجاوزدن منع ایتک اوزره قوانین ونظامات وضعنه
لزوم کورولدیکی مثللو حکمدارلری دخی تبعه لرینک حقوقه تجاوز
ایلمکدن منع ایده جک وطریق مستقیمدن انحراف ایلملرینه میدان
و برمه جک بر قانونه تابع طوتمق اقتضایدرد . زیرا مادامکه حکمدارلرده
بشریت حسیهله فنا اوله بیلورلر ، ارتکاب ایده جکلری سیئاتک اوکنه
بر سد جکمک لزومی حس ایتمه رک کندیسنی صرف تصادفه معروض
طوتان بر ملت اشبو احوالک ایراث ایده جکی مصائبه حاضرلنسی ، قاتلا -
نمی لازمکلور . اشته بوسبیدن طولاییدرکه بز قباحث ومسئولیتی یالکر
سلطان حمیده عطف ایدنلردن دکلز . واقعا سلطان حمیدک سوء اداره سی
ناقابل انکاردر . فقط اداره مطلقه اصولنی قبول ایدن بر . ملتک بوکی
تهلکله ده دائما هدف اوله جنی احوال طبیعیدن اولغله پادشاهی لاینقطع
مؤاخذه ایله وقت ضایع ایتمکدن ایسه ، مضرتی آشکار اولان شکل اداره -
نک چاره تبدیلینی تحری ایلمک ده موافقدر .

اصول مستبده طرفداری اولوب عبد الحمیدی لوم وطن ایدنلر ،
قار خانه لرده ثروتی غائب ایلان قار بازله قیاس ایدیه بیلور . واقعا

قمارده قزاقی احتمالی وار ایسه ده غائب ایتک احتمالی دها غالبدر . بناء
 علیه قمار اوینامنی اعتیاد ایدنلر، اکثریا غائب ایتکه حاضر لنمیدرلر .
 پاره لرینی غائب ایتدکدنصکره اوینا دقلری کاغدلره سب و شتم ایدنلره
 احق نظریله باقمق بمجادر . اشته اصول مطلقه دخی بر نوع قماردر .
 واوله بر قمارکه، شهزادکانک کوردیکی تربیه اقتضاسنجه، قزاقی عديم
 الاحتمالدر . بناء علیه ملت عثمانیه ایچون بر چاره سلامت وار ایسه اوده
 قمار بازلقک موجب خرابیت اولدیغنی ادراک ایدرک ترک ایتمکدر .

اداره مطلقه نك جمله محاذیرله برابر شوراسنی اعتراف ایتک لازمدرکه،
 حکومتلرک ابتدای تشککنده، یعنی اهالی هنوز عالم وحشتدن خلاص
 اوله میوب مدینتک درس اولی اولان اطاعت و انقیادی اوکر نه مدیکی
 بر دورده، شخص واحد معرفتیه اداره اولنق اصولی فائده دن خالی
 دکلدر . زیرا یکدیگری ایله دائما غوغا و نزاع ایتکه آلهش و هنوز بر
 رئیسک امرینه اطاعت ایتکی اوکر نامش اولان اقوام، اصول مشروطه
 تحتنده درس اطاعت تحصیل ایده میه جکی بدیهی اولقله اشبو حال
 وطبیعتده بولنان انسانلردن مرکب بر مجلس تشکل ایندیکی صورتده،
 نظام و انتظامدن اثر اوله میه جنی کبی، شاید خلقت حریت سرکشانه
 مانع اوله جق تداییر اتخاذ اولنسه بیله عدم انقیاد و اطاعتله مقابله ایدیله .
 جکی شبهه سزدر . بو مثللو اقوام، علی الاکثر مدینت بشریه نك وظائف
 ابتدائیه سنی حرب زماننده شخص واحدک ویره جکی اوامر و اطاعت
 ایتکه تحصیل ایدر .

اشته اصول مطلقه نك عالم بشریت خدمنق، انسانلره آمرک امرینه

اطاعت ایتمکی تعلیم ایدرک، قوانین و نظامات داخلنده حرکت ایلدیکه
آلشدیرمقله نهایت بولور . چوجقلرک ابتدای تحصیل مکاتب ابتدائیه ده
باشلیدیگی کبی، انسانلرک عالم مدینته دخولی دخی اصول مطلقه تحتده
باشلار . فقط نصلکه چوجقلر . مبادی علمی مکاتب ابتدائیه ده
تحصیل ایندکدنصرکه مکاتب عالییه کوندیرلرک حقندن محروم ایدیلرک
الی الابد الفبا او قومنجه محکوم اولورلر ایسه، فنون لازمی تحصیل ایدوب
درجه کماله تقرب ایده مزلر . انسانلرده اصول مطلقه تحتده اداره اولنجه
الی الابد محکوم قالدقلمی تقدیرده، طریق ترقیده بر قاج خطوه
آندقدنصرکه متوقف بر حالده قالورلر . بنابرین توسیع دائره مدنیت ایدن
ملتلر، آنجق اداره مطلقه یی بر طرفه آتورق ترقی یه دها مساعد اولان
اصوللردن برینی قبول و تطبیق ایدنلردر . اشبو امر مهمی اجرادن عاجز
قالان اقوامک ایسه تدریجاً منقرض اولدینی وقوعات ایله ثابتدر .

چینلیر، مصرلیر، عجملر، عثمانلور، والاصل اقوام شرقیه نک همان
جمله سی، اصول مطلقه تحتده درجه مدنیتک بر راده سنه قدر واصل
اولدقدنصرکه کیمیی او درجه ده ثابتقدم قالمش و کیمیسیده بتون بتون
منقرض اولمشدر . سبی عالم مدنیتک طبقات ابتدائیه سنه کندیلرینی
سوق ایدن اصول اداره ده طبقات علیا سنه واصل اولمری ایچون اقتضا
ایدن شرائطک موجود اولماسیدر . بو شرائط ایسه حریت شخصیه
و حریت افکاردر . زیرا حریت شخصیه و حریت افکاره مالک اولیان
اقوامک اداره اموری علی الاکثر نا اهل النده قالور . اداره اموری نا اهل
النده قالان اقوام ایسه دوچار انقراض اولور . دیمک اولبورکه حال

انقراضدن قورتيله رق عالم مدنيتك طبقات علياسنه واصل اولوق ايجون حریت شخصيه و حریت افكاری تأمینه کافل بر اصولك قبولی لازمدر . تنسیب و قبول اولنه حق اصولده رعایت اولنسی لازمکلان شرائط اوجدر : برنجیسی قواعده عقل و حکمته موافق اولسی ، ایکنجیسی مدنی دولتر طرفدن تجربه اولنوب محسناتی بالفعل مشاهده اولنمش اولسی ، اوجنجیسی کندیمزده تطبیق ممکن اولسیدر . اشبو قیوداتی شامل اولان شکل اداره ایسه اصول مشروطه در .

. .

اصول مشروطه حقنده بعض ملاحظات

اصول مشروطه بی قبول ایدن بر ملت مطلقاً طریق ترقی به سلوک ایدوب کسب قوت و مکننت ایدرمی ؟ وجود بشری ترکیب ایدن عضو مخصوصلرده خاصه طبیعیه که ، قوت ، بوسبتون زائل اولدینی تقدیرده معالجه ایله انسانی موت محققدن قورتارمق ممکن اوله میه جنی کبی ، بر قوم فضائل مادیه و معنویه سی کاملاً غائب ایدرک چورور ایسه ، یالکر شکل اداره نک تبدیلی ایله فلاح بوله . میه جنی آشکاردر . انسانلری جهالتدن قورتارمق ايجون مکتبلر تأسیس ایدیلور ، خواجه لر تعیین اولنور . فقط مکتبه دوام ایدنلرک یالکر چالیشانلری و اوکر نمکه استعدادی اولانلری جهالتدن قورتیلور . بناء علیه بر قومده ترقی به استعداد و قابلیت اولدجه ، مانع ترقی اولان اسباب رفع ایدلسه بیله کارکیر تأثیر اولیه جنی بدیهیدر . بر مملکت اهالیسنک

جملهٔ تبیل، قیدسز، وحسن اخلاق واستقامتدن بی بهره اولدینی فرض اولنسه، بویکی فرومایه لردن تشکل ایده جک بر هیئتدن عمومک استفاده سنی موجب اوله جق خدمات بکلمک عبشر فقط عناصر عثمانیه . نك آلات داخلیه بدنیسه سنه نظر اولندینی تقدیرده مدار حیاتی اولان جواهر اساسیه، عصر لر دنبرو بونجه مزخرفاتله محاط قالمغله بر ابر پاکلک وخالصیتنی محافظه ایتمش اولدینی تظاهر ایدرکه، بو حقیقت اک ما یوس اولان وطن محبلرینه امیدبخش اولغه لایق مواد دندر . بزده بو کون حکمفرما اولان مرض قصدی و عارضیدر . بو مرضه کرفتار اولانلرک اکثریسی عهده لرینه ملکک امور اداره سی تودیع اولنان رجال دولت و مأموریندر . عمومیتله هنوز صاغ و سالم بر حالده بولندیغمز، صحت عمومیه بی اخلال ایتمک ایچون هر درلو وسائله توسل اولندینی حالده، فوق المأمول مقاومت کوسترمش اولما مزله ثابتدرکه بویکی کیفیت یشامغه بیوک بر استعداد مز اولدینی اثبات ایدر .

بزده افراد ملت، شجیع، مطیع، حلیم، غیور، وفداکاردر . سلامت وطن اوغورنده قاتنی دوکمدن، مالی صرف ایتمکدن هیچ بر وقته امتناع ایتمامشدر . حکومتک هر درلو مطالباتی بلا شکوی اسعاف ایدرک دائره اطاعتدن نادرأخروج ایتمشدر . هزار کلفته میدان کتوردیکی محصول، کیف ما اتفق لندن النیور، فقط یینه مساعی غیرتمندانه سنه خلل کلیه رک صورت مردانه ده طور بر اقله کولشمکدن کبری طور میور . آسایش عمومیه بی محافظه ایتمک ایچون آوروپا دولترلرند وجودینه لزوم کوریلان قوه ضابطه نك اوند برینه مالک اولدیغمز حالده جنحه

وجنایت ینہ نسبتاً جزئی اولیور . حسن اخلاق واستقامتجہ کسب کمالہ
 سوق ایتمک شویله طورسون ، خلقه مالک اولدینی اوصاف جیلہ بی افساد
 ایتمک چالیشلدینی حالده ، ینہ ملت ، فطرت ذاتیہ سندہ مرکوز اولان
 فضائلی محافظہ ایدیور . اشته بوکبی اوصافی جامع اولان ملترہ فرد
 واحد ویاخود افراد قلیلہ نک تحکم مستبدانہ سندن نشست ایدن سوء
 استعمالندن ، خلاص اولدقلری تقدیرده مانع ترقیلری اولان اسباب
 رفع ایدلش اولہ جفندن ، حسن اخلاق وقابلیتلی درجہ سندہ ترقی
 ایدرک کسب قوت ومکنک ایلہ جکلری بی اشتباهدر .

اصول مشروطہ تحتندہ امور مهمہ نک اربابنہ تودیع اولنسی قضیہ -
 سنی نہ درجہ بہ قدر تأمین ایدیله بیلور ؟

بزدہ موجود اولان مرضک عارضی اولدینی وبو مرضہ مبتلا اولانلرک
 اکثریسی لرجال دولت ومأمورینده تمرکز ایتمسک اسبابی ندر ؟ شمدی
 بو مسئلہ بی تدقیق ایدہلم : مأمورین دولت ، بازار موقعلرنده اخذ واعطا
 اولنان اشیایہ تشبیہ اولنہ بیلور . مشتریلرنہ یہ رغبت ایدرلرایسہ بایعلر
 اوجنس ماللری بالتدارک بازارلرده تشہیر ایدرلر . آلیجیسی اولمیان
 امتعہ نک یایجیسی وصایتجیسی دخی اولاز . بالآخرہ رواجدن دوشن اموال
 تجاریہ نک ایسہ دپورلده چورووب کوفلندیکی جملہ جہ معلوم بر کیفیتدر .
 بیانہ حاجت اولمدینی اورزہ بزدہ ارباب ناموس واقنداردن اولانلرہ
 رغبت یوقدر . ترقی ایدنلرک اکثریسی ملتک منافع عمومیه سنی زرہ قدر
 نظره آلیہرق یالکر فرد واحدک معقول ویایغر معقول هر درلو آرزوسنی

دولت ومأمورینہ
 لہ مسئلہ اولانلر
 ک یوقاروده
 سہ ایدی مرضک

اسعاف ایتکه شتابان اولاندرد. منافع عمومی بی بلا غرض وقایه وصیانه قالدیشانلرک موقع اقتداردن دوشدکلی، 'وحتی حیاتلرخی بیله غائب ایندکلی وقوعات نادیه صره سنه کچمشدر. عکسی طریق التزام ایدنلر، یعنی ملکی تحزیبه تصدی ایلیانلر ایه، 'مظهر تقدیر اوله رق هر درلو احسان وانعام ایله تلطیف وتطیب اولنمقده درلر .

دول متمنده ده اتخاذ اولنان مسلك، 'فالنگ اوکنی آلتی اوزره اشرانی تأدیپ واهحاب حیت واستقامتی نائل مکافات ایدرک تشویق ایلمک اولدینی حالده، 'ینه بتون بتون رجحوب واهاتی اورته دن قالدیرمق ممکن اوله میور . حالبوکه بزده صداقت وکحیله متصف اولانلر بونجه تحقیرات وتهاکمه معروض طوندقد نبیشه مرتکبلر، 'مرتشیلر، پاره ایله آرانه رق بونلردن فسق وفساد واهاننده تفرد ایدنلره اک جسم مبلغلر تکلیف اولنیور . شو حاله نظراً مأمورین صنفی تشکیل ایدنلرک طبعاً وخلقاً افکار مضره ایهانیدن اولملری لازمکلمیوب اطوار وحرکاتلرنده مشاهده اولنان او یغونسزلق، 'اتخاذ وتعقیب ایدیلان مسلك سقیمک وجوده کتوردیکی صنعی بر نتیجه در. علت صنعی اولدینی حالده تدایوسی صانملری کشف ایدوب اجرای صنعتدن منع ایتکه حاصل اوله جنی بدیهیدر .

رجال دولت ومأمورینک تسمینه سبب اولانلر بونلری انتخاب وتعین ایدنلردر. مأمورینک سرآمدانی ایه یا بالذات حکمدار طرفندن ویا خود حکمدارک اطرافنده بولسان مصاحب ومداهنلرک تأثیر نفوذیه تعیین اولنمقده در. رأس اداره ده بولانلر مقتدر ومستقیم اولدقجه اشو سیئاتک

معیته دخی سرایت ایده جکی طبعی اولغله بویله جه جمله شعبات امور شیرازه دن چیقدرق مختل ومشوش بر حالدہ بولمقدہ در .

قانون اساسینک قبول وتطبیق محل ظهور وانتشاری بر وجه بلاتعین ایدن مرضک دفع وازاله سنہ مدار اولہ بیلورمی ؟

اصول مشروطہ تحتندہ رأس اداره ده بولنان ذواتک، یعنی وکلانک، نصب وتعینی، حقوق پادشاهیدن اولغله بر ابر طرف شاهانه دن انتخاب اولنان نظاره هیئت مبعوثانی تشکیل ایدن اعضالک اکثریسی عدم امنیت کوستردیکی تقدیرده نظارک مقام اقتداره کچمسی ممکن اوله مز . سوه حال ایله اشهار ایدنلک ایسه اکثریت قزائمسی مشکدر . پادشاه هیئت وکلانک تشکیلنی قصداً ویاخود خطاً مجلسک امنیتنی جلب ایده . میانلره تودیع ایده جک اولسه وکلانله نامزد اولان بومثللو اشخاص، مغلوب اوله جقلرنی تخمین ایده میه رک مجلسده عرض وجود ایلسه لر بیله، اکثریت آرا ایله رد اوله جقلرندن نهایت الامرده ینہ زمام اداره مجلسجه مقبول ومعتمد ذواتک الہ کچر .

مجلسجه مقبول ومعتمد ذواتک مطلقاً ارباب اقتدار وحیتدن اولسی لازمکلورمی ؟ اشبو سؤالک جوابی هیئت مبعوثانی تشکیل ایدن اعضالک حسن نیت ودرایتنه متوقفدر . فقط مادامکه بزده افراد ملتدن اولوبده اخلاقی هنوز افساد ایدلیوب صاف ویا کلکنی محافظه ایدنلر، عمومیتله رجال دوات ومأمورینک خارجنده بولنانلردر، هیئت مبعوثانی تشکیل ایده جک اعضالک اکثریسی بالطبع اشبو صنف اهالی یه منسوب اوله . جنی جهتله هیئت مذکورہ نک عفت واستقامتجه شمدیکی مأمورلره

فائق بولمنسی لازم کلور . بناء عليه مأمورین دولتک طبقه بالاسنی تشکیل ایدنلر سربلک نفوذ و تأثیرات مضره سندن قورتیلهر رق هیئت مبعوثانه قارشی مسئول طوتلدقلری تقدیرده بالمجبوریه اصلاح حال ایده جکلی کبی یواش یواش زمام اداره مرتکبلر و مرتشیلر الدن چیقه رق اهل عفت و اقتدارالنه کچه جکی اغلب احتمالاتدندر . هر حالده شوقدرینی اولسون بلا تردد ادعا ایده بیلورزکه متوفی محمود جلال الدین پاشا ، بحریه ناظری حسن پاشا ، داخلیه ناظری مدوح پاشا ، اورمان و معادن ناظری سایم پاشا کبی اهانت و فسدته ید طولاسی اولانلره اک دکر سز بر هیئت مبعوثان بیله ابراز امنیت ایتیه جکندن بو منللو اصحاب شقاوت اجرای ملعتدن دائما منع ایدلمش اولور .

وکلای دولت ، مأموریتلرینه متعلق احوال و اجرا آندن طولایی هیئت مبعوثانه قارشی مسئول طوتلدقچه ، سوء افعال و حرکاتی تظاهر ایندکده هیئت مذکوره اعضا-نک بیان شکایتیه حق اوله جفندن اشتکا اولنان موادک شابان اهمیت اولدینی مجلسجه بحقق ایندیکی صورتده ، حقنده شکایت اولنان ذاتک تحت محاکمه یه آلمنی دخی لازمکلمکله ، وظیفه شمیدیکی کبی یالکر شخص واحدک مفید و یا مضر هر دورلو آرزوسنی بلا پروا اجرا ایتکدن عبارت قللز منفعت شخصیسه خدمت ایتک ، منافع عمومیه بی محافظه و صیانتله حاصل اوله بیله جکی اکلاشلدقده وکلا آکا کوره ایفای وظیفه ایدرک اشغال ایندیکی مقامات عالییه الدن قاجر مامق ایچون حسن شهرت و حیثیت ذاتیه سنه خلل کتور مامکه چالیشور . معیت مأمورلری ایسه آمرلرینک اثرینه اقتفا ایتکده مجبور اوله جقلرندن

بوصورتله بالجمله شعبات اداره ده آز زمان ظرفنده بيوك بر انتظام
ومكملت حاصل اولور .

حق شكايه يالكز مبعوثلره منحصر قالميوب بالجمله تبعه عثمانيه كرك
شخصلرينه عائد وكرك عموميه متعلق احوالده قوانين ونظاماته مخالف
كوردكلى بر ماده دنطولاين مجلس عمومى يه مدعى صفتيله عرضحال
ويرمهك ومامورينك افعالندن شكايه ايتمهك صلاحيتدار اوله جفى كبي ،
مطبوعاتك دخی قانون دائره سنده سربست قالمى اصول مشروطه نك
شرائطندن بولمغله ، اشبو موانع متعدده سايه سنده اساساً فناغه ميسال
اوليان مامورلر مزك دائره صداقت واستقامتدن قولايقله انحراف ايده .
ميه جبكرى شبهه سزدر .

ولايات ، الويه ، وقضايه كلنجه : تكاليف ومرتببات ميريه نك صورت
توزيع ونحصيلنده ومعاملات سائرده قوانين ونظامات موضوعه احكامنه
مخالف حرركات وقوعنده بوكي سوء استعمالات شمديكى اصول تحتنده
يا وقت وزمانيله خبر آله مامقده ويا خود آله سبيله متجاسرلرينك درجه
منسوبيت وقوه ماليه لرينه كوره مسئله فصل ايدلمكده اولديغندن ، اصحاب
شقاوت على الاكثر پنجه قانونه چاريله مامقده در . حالبوكه اصول
مشروطه آلتنده ممالك عثمانيه نك هر طرفندن اعضاى انتخاب اولنه رق
مرکز اداره ده اجتماع ايده جبكرى جهتله منسوب اولدقلى ولايتلرده
بر كونا يولسزلق وقوعنده سرعت نمكده ايله معلومات آله رق حكومتك
نظر دقتى جلب ايتلىرى محتمل اولمغله اشبو قورقو سايه سنده والير ،
متصرفلر ومعتلرى خلاف قانون حر كنده بولمقندن احتراز ايده جبكرى

طبیعیدر .

بوندنبشقه دوائر دولت شمديکي کي چوجقلره مکتب وياخود
ايش کورميانلره وتعليم وتحصيل اولميانلره ، منسويتلري درجه سنده ،
يوکسک يوکسک معاشر ويريبله رک جهالت و بطالتي تشويق ايتک ايچون
ايجاد ايدلمش بررتبلخانه حالنده قالمیوب مأمورلر بالرقابه ويره جکلری
امتحان کوره قبول وتمين اولنه رق عدد لرینک دخي تحديد ايداسی
لزومی جمله جه مسلم مواددن بولمغله امتحان اصولنک قبول وموقع اجرايه
وضی هیئت مبعوثانک الک اول طلب ایلجه چکی اصلاحات جمله سندن
اوله جفته شبهه یوقدر . بناء علیه اصول مشروطه تحتنده مأمورلرمز ،
وظیفه مودوعه لرنده هر درلو سوء استعمالندن توقی ایتکه مجبور اوله .
جکلری کي سعي وغیرت وتعالیم وتحصیایه دخي حال حاضره نسبت قبول
ایتمز درجه ده کسب مکملیت ایلجه جکلری قویاً مأمولدر . واقعا امتحان
اصولنک شمديکي اداره تحتنده دخي قابل تطبیق اولدینفی ادعا ایديله بیلور
ایسه ده اصول حاضره نک الک بیوک محاذیرندن بری قبول اولنان موادک
صورت دائمه ده موقع اجرايه وضع ایديله مامسی اولمغله « پادشاهک
یساغی اوج کون سورر » مثل مشهورنجه بو خصوصه اتخاذ اولنه جق
تدابیرک دوام ایدهمیه جکني مقام جوابده بیان ایتک کافیدر .

اصول مشروطه نک دیگر محسناتنه کلنجه ، بولردن باشلوجه لرینک
بر وجه آتی تعدادی مناسب کورولاشدر :
اولا : اصول مشروطه تحتنده اهالی کندی امور وخصوصه نظارت

ایتمک حق و صلاحیتی حائز اوله جفتدن مصالح عباد سوء استعمالندن
وقایه اولنور

انسانلرک حقوق و منافعی یالکز کندیلری طرفدن مدافعه اولندجه
محافظه ایدیه بیلور . بو حقیقی ایضاح ایتمک ایچون ساده بر مثال
کتورهلم : بر مملکتده جفتلک صاحبلی جفتلکلینه حق نظارتدن
محروم ایدلسلر جفتلکلینه حاله کیرر ؟ یا اداره سنه مأمور اولانلر اعمار
و اصلاحنه چالیشه جقلری یرده هر اموری امال ایدرک جفتلکلی
خراب ایدرلر ، و یا خود وارداتی سوء استعمال ایدرک اصحاب املاک
حقوق و منافعی پایمال ایلرلر . اشته بونک ایچوندرکه تجارت ، زراعت
و صنایعده مال صاحبلیرینک ایشلرینه بالذات نظارت ایلملری لزومی
جمله جه قبول و تسلیم اولمش بر ~~کیفیتدر~~ . جفتلکلی معین المقدار
اشخاصک املاکی اولدینی کبی بر مملکت دخی عموم تبعه نک مالیدر .
تبعه مالنه نظارت ایتمکجه ^(۱) و یا خود حق نظارتدن محروم طوتلدجه ،
املاک عمومیه — یعنی وطن — تخریب اولنه رق ارجح پریشان اولور .
ثانیا : اصول مشروطه ، انخاذ اولنه حق تدابیرک افراط و تفریط و سهو
و خطادن آزاده اولسنه خدمت ایدر .

(۱) عموم اهالینک اجراآت حکومت بالذات نظارت ایللمسی عذیم
الامکان اولفسله اشبو مشکل بهر قرق و یا خود الی بیک نفوس اهالی
استقامت و اقتدارینه امنیت ایتدکلی بر ذاتی بر مدت موقته ایچون وکیل
تعین ایدرک حق نظارتی منتخبلره تودیع ایتمک طریقله حل اولنمشدر .

انسانلرک کیمبسی صبر و احتیاط و تأنی به میالدر، کیمبسی قیدسز
 ملاحظه سز و عجب لدر. کیمبسی عادت قدیمه و اصول موجوده نك محافظه
 و ابقاسنی التزام ایدر، کیمبسی موجودی بوزوب دها ابوسنی یا بفعی
 ترجیح ایدر اشته بو مثللو مختلف المزاج انسانلر بر آره به طویلانه رق
 بر مسئله نك مذاکره و مباحثه سنه توکیل ابدلده کده بر قسمك حد اعتدال
 خارجنده اولان میل و استعدادی دیگر قسمك عکسی جهته اولان
 انهماکله توازن حاصل ایده جکندن و بریلان قرارلر علی الاکثر معقول
 و افراط و تفریطدن آزاده اولور. حالبوکه اصول مطلقه تحتده شخص
 واحدك بر حدت و غضبی، بر عناد و تمردی، بر عدم احتیاط و غفلتی،
 بر حرص و طمعی، اسلافك بونجه مشقته قوردینی قوجه بر دولتی بیوک
 تهاسکله الفا ایده بیلور. عنادینی، غفلتی، غضبی، حرص و طمعی
 اطرافنده کیلر هر دایمینه مزلر و یاخود نیمکه تشبث بیسه ایتمزلر.
 اتخاذ اولانه حق اصول و تداییر علی الاکثر یا اکسیک و یاخود فضله اولور
 دولتلرک محو و پریشانلنه سبیت و یرن احوالدن باشلوجه سی ایسه افراط
 ایله تفریط اولدینی تاریخی دقتله تدقیق ایدنلرجه معلومدر. تجربه
 و محاکمات عقلیه افراط ایله تفریطی رد ایندیکی کبی بر طرفدن «خیر
 الامور اوسطها» حدیث شریفنك مدلول ظاهر بیسه حد اعتدال توصیه
 و امر بیوراش و دیگر طرفدن ایسه «و شاورهم فی الامر» آیت
 کزیمه سی نازل اوله رق انسانلری داعی مضرت اولان اشبو صفت
 مذمومه دن منع، و طریق نجاته سوق و ارشاد ایلمك ضمنتده اصول
 استشاره جناب حق طرفدن دخی امر بیوراش اولمقله اثبات مدعا

ایچون بوندن قوی دلیل گتوربله مز .

ثالثا : اصول مشروطه تحتده تبعه نك جان ومالی تحت تأمینہ آله .
جفندن ثروت عمومیه تزايد ایدر .

مساعی بشریه دائما بر مقصده واصل اولقی ایچون صرف اولنور .
اگنلرک بیجه جکی ، ساعیلرک کندی سعی وغیرت لرندن انتفاع ایدہ جکی ،
بو کون مالی استهلاک ایتیانلرک یارین مالنه متصرف اوله جفی مجهول
قالدجه انسانلری اکتساب ثروته سوق ایدن قوت تخریب ایدمش
اولور . سعی وکوشش یرینه جبر و غصب ، کسب وکاره واسطه یکانه اولور .
ضعفانک مال وجانی ظلمه نك کیفنه مربوط قالور ، آئن تربله تدارک
ایدیلان محصول غاصبلرک ذوق وصفا و دبده لرینی تأمینہ حصر ایدیلور ،
تحصیل ثروته میل واستعدادی اولانلر ثمره غیرت لرندن بشقه لری استفاده
ایتدیکنی کوردکجه فعالیتلری منکسر اولور . کسب وکار هوسنی اورتادن
قالقار . فقر و ضرورت تععم واشتداد ایدر .

اشغال ایلدیکنمز اقالیم کمره ارضک الک لطیف ، الک محصولدار
نقاطندن بریدر . احوال موقعیه مز تجارت ، صنایع ، وزراعتہ فوق
العاده مساعددر . تبعه مز عمومیتله ذکی ، چالشقان ومستقیمدر .
دیغز ایسه اسرافنی منع وکسب وکاری امر ایدیور . والحاصل استحصال
ثروت ایچون لازم کلان بالجمله اسباب مع زیاده موجود اولمغله برابر
دنیا نك الک فقیر اقوامندن بولنیورز . بو حال اسف اشتمالک سبب یکانه .
سی بزدہ امنیت جان ومالک عدم موجودیتیدر . بشریت حسیده عیب
وقصور نقصاندن بری اولیان حکمدارانک بر سوزیلہ الک قیمتلی جانلر

قربان ایدیلیور . ائک منبت اراضیلر اصحابی یدندن غصب اولئیور . ائک نافع قوانین ونظامات کوکندن صارصیلیور . بناء علیه اصحاب سرمایه بیوک وچوک ایشلره کیرمکدن خوف ایدیور . یالکز تابعیت اجنبیه بی حائز اولانلر جمع ثروته قادر اولیور .

اصول مشروطه ایله اداره اولنان مملکتلرده هر کس اصولاً متصرف اولدیی مال و ملکدن امین اولغله حتی نزاع و شورش هنکامنده بیله ثروت عمومیه نئک تکثر ایتدیکی وقوعات نادره دن دکلدر . حالبوکه نفوذ و تأثیرات مضرانسه هیچ بر فردک مقاومت ایده میه جکی بر اداره مستبده آلتنده یشایان اقوامک بحارت وصنایعه ترقی ایدرک علی الدوام کسب ثروت وسعادت ایلدیکی غیر واقعدر .

رابعاً : اصول مشروطه انتشار علوم وتنویر افکاره بر واسطه در . استبداد آلتنده یشایان انسانلرک نسبةً جاهل اولدقلری اصول مشروطه واصول مطلقه ایله اداره اولنان مملکتلر اهالیسنک درجه معلوماتلری قیاس اولندقدده در حال تظاهر ایدر . مستبدلر استدکلری کبی اجرای نفوذ وتحکم ایده بیلیمک ایچون علی الاکثر بطاقتی فعالیتیه ، جهالتی علم ووقوفه ، فالغله تحمل ایدنلری ، فنانلی منع وازاله یه چالیشانلره ترجیح ایدرلر . تبعه نئک کسب معلومات ایتمسیله حقوق حکمرانیلرینه نقیصه کله جکندن خوف ایدرک علوم ومعارفک انتشارینی هر دائم نظر تحسینه کورمز لر ، سربستی تحسینه مانع اولورلر . حالبوکه بر مملکتک ترقیسی او مملکت اهالیسنک ملکات عقلیه سنک عمومیتله تعالی ایتمسیله حاصل اوله جنی مستغنی بیسان وایضاحدر . اهالی ظلمت وجهالتده

بر اقلدجه، کندی ایشلری کندیلرینه دانشلمدن تسویه اولندجه،
 ووظیفه لری فرد واحد ویاخود افراد قلیله یه اطاعت ایتمکدن عبارت
 قالدجه، حقوق انسانی دن ساقط اوله رق امره اطاعت ایدیجی بر حیوان
 حالته کیرر . مملکتده نه اولوب بتدیکندن خبردار اولمغه آرزو حس
 ایتمز . خبردار اولسه بيله یاییلان شیشله اوزاقدن باققدن بشقه النده
 بر قوت یوقدر . عقل ایردیرمکه چالشدینی شیشلردن برکونا نتیجه حاصل
 اولیه جننی بیلدیکجه عقل ایردیرمکه هوسی دخی زائل اولور . هریشی حال
 اصلیسند . بر اقمق، موجودی اصلاح ایتمک آرزوسنه غلبه ایدر .
 حسزک طبعیت ثانیه حکمنه کچر . چونکه حسیاتی او یاندران فعالیتدر .
 رجحانیت عقلیه ایسه مساعی فعلیه نک ثمره محصولیدر .

اصول مشروطه نخبته علوم و معارفک انتشارینه هیچ بر مانع
 اولدینی کبی اهالی کندیسنه متعلق خصوصاً ده رأی ویرمکه دخی
 صلاحیتدار بولندیغندن، رأیی طلب اولنان مسائله دایر معلومات پیدا
 ایتمکه خواهشکر اولور . غزته اوقویوب منازع فیه اولان مواد اوزرینه
 مباحثه ایتمک آرزوسی آرتار . بیلیمانلر، بیلانلردن اوکرتمکه غیرت ایدر .
 قهوه خانه لرده مصالح دیکلمک یرینه وقوعات روزمره دن بحث ایتمک
 طابت اولور . مذاکره و مباحثه سایه سنده عقللر جلالنور . قیدسزک
 یرینه افراد ملته فعالیت کلور . فعالیت ذهنیه ایسه ترقینک شرائط
 اساسیه سندندر . زیراحیات بشری اصلاح ایدنلر، کندیلرینی سوق طبیعت
 تسلیم ایتمیوب قوای طبعیه ایله اوغراشانلردر .

خامساً : اصول مشروطه، ارباب عقولک عقل و عرفانندن وطنک

حقيله استفاده سنى موجب اولور .

علم وجهل نسيدر . هر مملكتده اكثرى تشكيل ايدنلر نسبةً جاهل اولانلردر . عقل بشرک درجه بالاسنه تقرب ايدن بر شرزمه قيله . نك علم وکلندن وطنك محروم بر اقلمامسنى تأمین ايتمك ، ترجيح اولنان اصول اداره نك شرائط اصلیه سندن اولسى اقتضا ايدر . اصول مشروطه سر بسق كلام و مطبوعاتى حد معين داخلنده تأمین ايلديكى جهتله ارباب وقوف بر طرفدن قلماً ولساناً وطنك موجب استفاده سى اوله حق مسائلى ميدان مباحثه يه وضع ايدوب ديكر طرفدن دخى الحآآت زمان ايله غير متناسب اولان قوانين و نظامات موضوعه نك مضراتى تشهير ايدرك سداسنى عمومه اسباع ايتديرر .

حکومتلر تأسيس ايدن ، علوم و فنونده بيوك بيوك كشفيات اجرا ايدرك نوع بشرک سعادت حائنه خدمت ايدن دائماً اقليتدر . تشکل ايدن حكومتلى محو و بر يشان ايدن ، همجنسلى درجه اسارته تنزيل ايدن ، ظلم و تعديلى ايله عالمى رنجيده ايدن ينه اقليتدر . بناء عليه برنجى قسم اقليتك انوار عقل و ذكاسيله و طقى تنوير ايتمك و ايكنجى قسم اقليتك ارتكاب ايده جكى سيثانه حائل اولقى اوزره بر چاره بولقى مقتضای عقل و حكمت اولغله اشبو حالين متضادى جمع ايدن شكل اداره قنقىسى ايسه سلامت وطنك آنده اولدينى شبهه سزدر .

اصول مطلقه تحتنده اصحاب اقتدار يا جامورك ايچنده كوملمش بر لايظه كې مجهول قالور ، و يا خود آغز لر ينه اور يلان كليدر و اللرينه طاقيلان زنجيرلى قيرمنه موفق اوله ميه رقى عقل و در ايتدن وطن استفاده

ایده من . اصول مشروطه تحتنده ایسه کوشه نسیانده قالان علما وفضلا
ظاهره چیقار . کلیدلر، زنجیرلر، ارباب اقتدار وحمیتک آغزندن والندن
آلنور . وطنک پریشانلغه سبب اولان ظلمه یی اجرای ظلم واخلاندن
منع ایتمک اوزره استعمال اولنور .

سادساً : اصول مشروطه تحتنده مأمورین دولتک جائز اولسی
لازمکلان اوصافک تحدیدی ممکن اولمغه اهلیت واققدارندن استفاده
اولنه حق ذواتک عددی تکرر ایدر .

اصول مطلقه ایله اداره اولنان مملکتلرده بر مأمور وطنه جدأ
خدمت ایده بیلیمک ایچون هم جسور، هم فداکار، هم مستقیم، وهمده
مقتدر اولسی لازمدر . جسور اولسه حکمدارک عقل ومنطق خارجده
اولان آرزولرینی رد ایتمک جرات ایده من . فداکار اولسه دولت وملتک
منافعه منافی امورده موقعدن دوشهامک ومعاشدن محروم اولماق ایچون
فناغه آلت اولمغه روی موافقت کوسترر . خلقه مستقیم اولسه مرتکبلرک
علی الاکثر پنجه قانونه چارپلمدینی معلومی اولدیفندن انه فرصت
کچدکجه بیت المالی بلا پروا یغما ایدر . مقتدر اولسه ایشه یرامز .
بر وجه بالا تعداد اولنان اوصافک شخص واحدده اجتماعی ایسه نادراً
ممکندر . شاذ اوله رق بویه بر ذات ظهور ایدوب مقام اقتداره کچسه بیه
موقعی دائمی محافظه ایده میه جکندن اهلیت واققدارندن وطن نادراً
استفاده ایدر . مثال اوله رق مدحت پاشا مرحومی اراده ایدرز . حالبوکه
اصول مشروطه تحتنده بر مأمورک اساساً جائز اولسی لازمکلان خصلت
همان استخدام اولندینی ایشه حقیله آشنا اولمسندن عبارتدر دینیله بیلور .

جسارتہ لزوم یوقدر، چونکہ وطنہ مضرت ایراث ایدہ جک موادی رد
ایتدیکی تقدیرده نہ حیاتی تہلکہ یہ کیرر ونہ دہ منفالردہ چورومک
قورقوسی وارد خاطر اولور . فدا کارلنہ اجمت یوقدر، چونکہ وظیفہ -
سنی حسن ایفا ایتدجکہ، مملکتک خیرینہ چالشدجہ، مأموریتدن
انفصال ایتک احتمالی مستبعددر . خلقت مستقیم اولسہ بیلہ ایدہ جکی
ارتکاب محدود قالور . چونکہ مأموریتدن طرد اولنق، تحت محاکمہ یہ
آلنق، واستقبالی محو ایتک قورقوسی بوکبی سوء استعمالاتہ تصدی
ایتکدن کندیسنی اکثر منع ایدر .

سابماً : اصول مشروطہ، وطن محبتی تحریک وتشدیدہ
خدمت ایدر .

اهالی امور مملکتہ متعلق احوالہ مداخلہ دن منع ایدیلہ رک بیکانہ
قالدجہ وطنہ قارشی شدتلی بر محبت حس ایدہ مز، ایتسہ بیلہ درجہ سی
ضعیف اولور . حق باصدینی طوبراغہ صاحب اولدینہ بیلہ ذہنتہ قناعت
کاملہ حاصل ایدہ مز . اشته بونک ایچون درکہ اقوام شرقیہ بیتندہ علی
العموم وطن محبتی محدود قالمش ودرجہ کمالہ واصل اولہ مامشدر .
فرانسزلر آلساس لورہ نی غائب ایدہ لی اوتوزسنہ بی تجاوز ایتدی . فقط
« آلساس لورہن » دیدجکہ حالاہر فرانسزک قلبندہ آجی بر حس حاصل
اولور . بز کیریدی غائب ایدہ لی هنوز اوتوز آی اولدی . عجبا
« کرید » لفظی قاج کشینک قلبندہ عینی بر حس او یاندر بیور؟ یالکز
شوکن ریع عصرده وطنک ثلثی الدن کیتدی . باشلوجہ سبی رأس
ادازہ دہ بولنانلرک اہانت ویاخود اہلیتسزلکی اولدینی معلوم اولغلہ برابر

افراد ملت ینه سکوت ایدوب اوطوردی . نیچون ؟ وطنی کیمسه کندیسنه
مال ایدنیمه رک بر پارچه سی الدن چکیلوب آلدنقدده یورکلرده آجی برحس
حاصل اوله مدینی ایچوندر !

وطنه قارشی افراد ملتده جدی برحس او یاندرمقی ایچون مملکتلر -
ینک امورندن کندیلرینی علاقه دار ایدرک علی مراتبهم بر مسئولیت ،
بر حق نظارت و یرمک لازمدر . وطنک محافظه سی ویداغیاره کچمکدن
وقایه سی ایچون ابراز اولنه جق غیرت ایسه وطنه قارشی حس ایدیلا
شفقت و محبت نسبتنده اولدینی مستغنی بیان وایضاحدر .

اصول مشروطه یه عطف اولنان محاذیره کلنجه : یونلرک ظاهری
اولوب اساساً مقبول اولدینی معارضلر طرفدن ایراد اولنان اعتراضاتک
تدقیقوله ثابت اولورظن ایدرز .

هیئت مبعوثانی تشکیل ایدن اعضالرک امور اداره دولته متعلق
مواده دائر معلومات کافیه مالک اوله میه جنی درمیان اولنه رق بوکبی
حکمت حکومت عدم وقوفی اولان ذواتک اجرا آت دولته مداخله
ایلمسنده مضرت اولدینی ادعا اولنیور .

واقعا هیئت مبعوثانک ارباب وقوف واققداردن اولسی فائده دن خالی
دکل ایسه ده اشبو دعوی نک حین تدقیقنده اول امرده نظر اعتباره
آلنمی لازمکلان مسئله ، هیئت مذکوره نک وظیفه اساسیه سی اداره
امور حکومتی بالفعل در عهده ایتمک اولیوب ، یالکر در عهده ایدنلری
تفتیش ایلمکدن عبارت بولنمی قضیه سیدر . زیرا بر خدمتی بالذات

ایفا ایتمکله ایفا ایدنلره نظارت ایلکم بیننده فرق عظیم وارددر . مثلاً بر لوحه‌نک نفاستنی تقدیر ایتکم ایچون خطاط اولوق لازمکلمدیکی کبی بر بنانک حین انشاسنده عمله‌نک حقیقه چالشمسینی ویاییلان ایشک متانت ومکملیتی تأمین ایلکم ایچون وظیفه نظارتی در عهده ایدن ذاتک مطلقاً معمار اولسنه حاجت یوقدر . عینی وجهله اجراآت حکومتک نیک وبدینی تقدیر وتمیز ایده بیلکم ایچون خدمات دولته استخدام اولنهرق تفرعات اموره کسب وقوف ایتکم لازمکلددر . بناء علیه هیئت مبعوثانی تشکیل ایدن ذوات اعلم علمادن اولماغله برابر خدمت نظارتی ایفا ایده جک قدر اقتدار ومعلوماته مالک اوله جنی شبهه سز ایهده اجراآت حکومت طوغریدن طوغری به مداخله ایتکه قیام ایلدیکی تقدیرده وظائف مودوعه‌سینی تجاوز ایده جکندن بو مثللو مداخلاتک موجب مضرت اوله جنی دخی قابل انکار دکلددر . زیرا شعبات امور دولتی حسن اداره ایده بیلکم ایچون هر شعبه‌جه دستور العمل اتخاذ اولنان اصول وقواعد مخصوصه به کسب وقوف ایتکم لازمدرکه بو ایسه امور ومصالح ایچنده مدت مدیده یوارلنوب تعلیم ونجربه کورمکله حاصل اولور . هیئت مبعوثانک اجراآت حکومته بالذات مداخله دن اسباب منعی بو حکومه مستند اولوب هر مملکتده هیئت مذکوره‌نک وظیفه‌سی بالکرا اجراآت حکومتی در- عهده ایدنلرک ارباب اواسنی کوزتمک، ایفای وظیفه‌ده قصورلری کورولدکده مؤاخذه ایتکم، عهده لرینه تودیع اولنان وظائفی سوء استعمال ایلدکدرنده حقیقی اظهار ایلکم اوزره ایضاحات طلب ایتکم، وجرملری تین ایتدکده مجرملرک تبدیلنه قیام ایتمکدن عبارت قالمشدرکه

اشبو وظائفك حسن ايفاسنه على العاده بر ذكا و فراستك كفايت ايده .
جكي بي اشتباهدر .

اركان مبعوثانك مجلسده منازعه و مجادله ايله امرار اوقات ايلدكلري بيان اولنه رق بوسبيدنطولايي اصول مشروطه بي اتهام ايدنلره كلنجه ، واقعا اعضا لرك دائره ادب و تربيه خارجنده منازعه و مناقشاته تصدى ايلملري هيئت مبعوثانك وقار و حيثيته متناسب اوله ميه جنى دركار ايسده ، اولاداعى شكاي ت اولان احوال هر مملكتده و هر دشم واقع اوليوب آره صره ، ودها طوغر يسي نادراً ظهوره كلديكي اونودلما مليدر . ثانيا مجلس مبعوثانده محدث ايدن مناقشاتدنطولايي اها لنيك بالفعل ضرر . ديده اولديني تين ايتمدكجه اعتراض واقعت حكمدن ساقط اوله جنى بديهي اولفله اول امرده بومسئله نك تدقيقه كيرشملك لازمكلور .

عدم انتظامك ، قوانين موجوده احكامنى اجرايه مأمور اولان هيئت حكومت بيننده جارى اولمسيله هيئت حكومتى تفتيشه مأمور اولان ذوات آره سنده ظهوره كلسى بيننده فرق عظيم واردر . زيرا برنجيسنك مضرتى بالمله افراد ملته سرايت ايدر ، ايكنجيسندن ايسه على الاكثر بالكر بوكي احوال نامرضى به بالفعل اشتراك ايدن اشخاص ضرر ديده اولور . مثلاً بر شمندوفر قومانياسنك احوال اداره و امور حسابيه سنى تحقيق ايتك اوزره حصه داران طرفندن مأمور ايديلان هيئت تفتيشيه اركاني بيننده محدث ايدن معارضه دنطولايي ترنلرك وقت و زمانيله حرركت و مواصلته و يا خود يولچيلرك بر وجه معتاد راحت و سكونتله سير و سياحتلر . ينه خلل كليوب حالوكه فرض اولنان معارضه ماكنيسترايله آتشجيلر

ویا خود استاسیون مأمور لری ایله « شف دی ترنلر » آره سنده وقوع بولسه ترنلرک سیر و حرکتی تاخره اوغرایه جنی کبی بر قضا ظهورینه دخی سبیت ویرمسی اغلب احتمالاتندردر عینی وجهله هیئت مبعوثاندن بر قاجی بینده بعضاً ظهوره کلان منازعاتدنطولانی آسیاب دولتك محور لایقنده دور و جریانه خلل کلیوب حالبوکه مستبداً اداره اولنان مملکتلرده عدم انتظام بالجمله شعبات ادارهده نمایان اولغله عموم اهالینک رنجیده اولدینی هر کون مشاهده اولنان احوالندردر اصول مشروطه آلتده تبعه نك جان و مال و عرضی تحت تأمین آلهرق جله نك مسکن و مأوای تضرذن مصون قالدقچه ، افراد ملت حریت افکار و حریت شخصی - سنه مالک اولهرق امر تدريس و تدریس سربست بولندقچه ، اهالی داخل مملکت و خارجه سیاحت ایدرک تجارت زراعت و صنایع ایچون شرکتلر تأسیسنه مأذون اولدقچه ، والحاصل بر ملتک ترقی مادیه و معنویه سنه مانع اولان احوال مضره نك حکمفرما اولسنه فرصت ویرلدقچه مجلس مبعوثان ارکانشدن بر قاجینک آره صره محل آداب مناقشاده بولملری اصول مشروطه نك ضامن اولدینی فوائد و محسناته نفیسه ایراث ایده مز - هیئت مبعوثانی تشکیل ایدن اعضالک دائماً منافع عمومیه بی کوز - تمیوب اکثر کندی منفعتارینه خدمت ایلیه جکلربی و بونلرک رشوت ایله الده ایدلسی ممکن اوله جفی درمیان ایدرک اصول مشروطه بی بو نقطه دن دخی مؤاخذه ایدنلر موجوددر - واقعا هیئت مبعوثاندن هیچ بر فردک اطماع ایدله میه جکی ویا خود ملک وملتک منافعه کندی منفعتی ترجیح ایلمیه جکی ادعا اولنه مز ایسه ده بو مثللو دنائی ارتکاب ایدن

اعضالك حبل و دسائيله مضرتى آشكار اولان بر ماده يي مجلسه قبول ايتدرمك عديم الاحتمالدر . اولسه اولسه اعضالك بعضيسنى اطماع ايتمك طريقيله منافع عموميه يه منافى اوليان موادك مجلسدن كچمى تسهيل ايتديريله بيلوركه بو حالده اصول مشروطه ايله اداره اولنان مملكتلرده مرتشيلر حقوق عموميه يه ايراث مضرت ايدم ميوب حالبوكه اداره مستبده آلتده وطنك روح و حياتى مثابه سنده اولان منافعك هيچ بهاسنه صائلدينى جمله جه معلوم اواغله « اذا اجتمع الضرران ارتكب اهوئهما » مسئله شرعيه سنه توفيقاً مضرتك اهوئى ترجيح ايتمك اقتضا ايدر .

انسانلر هر درلو عيب و نقصاندن كلياً برى اولدجقه هيچ بر اصول اداره محذوردن بسبتون سالم اوله مز . يالكز بعضيسنى قتالك اوكنى آلمق ايجون عقل بنترك ادراك ايدم بيلديكى مزاياني جامع اواغله ديكر - لرينه حق رجحان قزانور . اشته اصول مشروطه نك متضمن اولدينى فوائد بو اساسه مبتنيدر . رشوت قوتيله منافع عموميه يي باعمال ايدم بيلمك ايجون هيئت مبعوثانى تشكيل ايدن اعضالك نصفندن زياده سنى ، يعنى على التخمين ايكي ويا خود اوچيوز كيشى يي اطماع ايتمك لازمدركه بو امرك اجراسى نه بيوك مشكلاته تصادف ايدم چكى ادنا بر ملاحظه ايله اكلاشيلور . بوندن بشقه بر ماده نك قبول و تصديقى خصوصنده يالكز مجلس مبعوثانك قرارى كافى اولميوب عائد اولديغى نظارت ايله مجلس اعيانك انضمام رايى دى ضرورى اولديغندن بو قدر جم غفيرى ارتكابه تشويق ايتمك ويا خود قابل تشويق اولديغى ادعا ايلمك قرين قبول دكلدر . شو حاله نظراً اصول مشروطه مختنده مأمورين دولت و هيئت

مبعوثانك يالكر هر درلو مضر تدن عاری اولان و یاخود مضرتی کوزه کورونمیان خصوصاً رشوت آلمسی قابلدر. فرضاً بولیده اصحاب املاک و اراضیدن بری قصبه مذکوره ایله استانبول آره سنده بر شمند و فر خطی یاپلقدده املاک و اراضینک قیمتی تزايد ایدمجبکی ملاحظه سنه مبنی بویله بر خطک انشائی تسهیل ایتمک اوزره هیئت مبعوثاندن بر قاچه رشوت وعد ایدرک بو صورتله اطماع اولنان اعضارک سنی و اقدامیله — یعنی خط مذکور انشا اولندیغی تقدیرده بوندن مملکتک جدأ مستفید اوله جغفی اثبات ضمنتده ارائه ایدمجبکاری ادله کرک نافع نظارتجه و کرک مجلس مبعوثان و مجلس اعیانجه شایان قبول کورولدکده — اشبو امرک قوه دن فعله اخراجی ممکن اولور ایسه ده مذکور اعضارک فعل ارتکابیله وطنک متضرر اولسی لازمکلمیوب احتمالکه یاییله حق خطدن هم عموم مستفید - اولور و همده شمند و فر قومانیاسی انتفاع ایدر .

فقط انشائی بر وجه بالا فر فر اولنان خطی اعماله ایکی شرکت طالب اولسه و بونلرک برینک تکلیفی مضر اولوب دیگرینککی مفید اولسه : مثلاً بریمی خطی بلا تأمینات انشایه حاضر اولوب دیگرى ایسه بهر کیلو - مترو باشنه اونیک فرائق تأمینات طلب ایلسه، عجیاباره قوتیله مفید اولان تکلیفی مجلس مبعوثانه رد ایتدیرمک مضر اولانی قبول ایتدیرمک ممکن اوله بیلورمی ؟ اوله من . زیرا هیئت مبعوثانک نصف اعضائی اطماع ایتمک محال اولمظه استفاده شخصیله لرینی موجب اولیوب وطنه مضرتی آشکار اولان مواده الک عادى انسانلردن مرکب اولان بر اکثرینک بیله مخالفت ایدمجبکی بدیهیدر . حالبوکه اصول حاضره تحتنده بوکبی احوال

هر دائم واقع اولقمده در : —

مثلا بغداد خطنی انکلیز قومپانیالردن بری بلا تأمینات انشا اتمکی
درعهده ایلدیک حالد کیلومتر و باشنه حکومت طرفدن ^{میل} ~~نور~~ ^{میل} ~~نور~~ فراتق
تأمینات و برامک شرطیله امتیاز مذکور آلمانلره اعطا اولمق اوزره در .
اسکی شهر ایله قونیه آره سنده کی شمندوفر خطنک انشاسی بهر کیلو-
متر و باشنه بشیک فراتق تأمینات ایله و قتیله اناطولی شمندوفر قومپانیا-
سنه احاله قلوب بر موجب مقاوله خط مذکور اشبو شرطله ایکی سنه
ایشلد کد نصرکه محمود جلال الدین پاشانک زمان نظارتنده تأمینات مذکوره
بلا سبب بشیک فراتقدن سکزیبک بشیوز فراتقه ابلاغ اولمش و بو-
صورتله خزینۀ دولت سنوی بر قاج میلیون فراتق اضرار ایدلمشدر .
بوندن درت سنه اقدامه کلنجه به قدر آناطولی شمندوفر خطنک
طولی استاسیون موقعلرنده کی مقاص خطلری داخل ایدلیه رک مساحه
اولوب مدت مدیده دنبر و بواساس اوزرینه بهر کیلومتر و باشنه تأمینات
ویرلمکده اولدیفی حالد ینه پاشای مشار الیهک زمان نظارتنده قومپانیاه
اعطا اولنان تأمیناتک مقدارینی آرتدرمق مقصد اخانکارانه سیله استاسیون
موقعلرنده کی مقاص خطلری دخی داخل حساب ایدلیه رک خطنک طول
مجموعی بویه عادی بر ساخته کارقله تزید اولمش و خزینۀ دولت
بو صورتله سنوی بیکلرجه لیرال زیانه دوچار ایدلمشدر .

مستقل بر دولت اولدیفمز حالدۀ عدواکبرمز اولان روسلردن
ما عدا هیچ بر اجنبی به معلوم الحدود بر قطعهده شمندوفر انشاسنه
مساعده اولنیه جفنه دائر حکومت مذکوره ایله بینمزده تعاطی اولنان

مقاله نامه ده‌اچن سنه کی وقوعه‌انددر .

قوة بحریه مزك محافظه واصلاحه صرف اولنقى اوزره افراد ملت سنوی یارم میلیون لیرا فدا ایلدیکی حالدہ حق موجود بیلہ محافظه اولنیه - رق دونمای عثمانیک قصداً محو ایلدیکی وبونک نتیجه الیمه سی اوله رق قوجه بر کرید قطعہ سنک المزدن کیتدیکی وبواحوالدن طوغریدن طوغری به مسئول اولان بحریه ناظری حسن پاشا اولدینی معلوم اولمغله بر ابر پاشای مشار الیهک تحت محاکمه به آلمسی شویله طورسون مرصع قلیچ ایلہ تلطیف اولدینی هنوز خاطرلرده اولسه کرکدر .

عجبا مشروطیت آلتندہ قننی بر هیئت مبعوثان ، ملتک بوکبی اک مقدس منافعنک پایمال اولسنه روی موافقت کوستر ؟ حق بلغارستان امارتنک بیلہ بلا تردد رد ایدہ جکی بر تکلیف مالایطاقی روسلرک بزه قبول ایتدرمسی ممکن اولورمی ایدی ؟ بو مثللو مضرتی آشکار اولان احوالده بر قاج یوزکیشی بی اطماع ایدرک منافع عمومیه نک علی التوالی رخنه دار ایدیلہ جکنی قننی عقل سلیم ادعا ایدہ بیلور ؟ مستبداً اداره اولنان بر مملکتده هر درلو مساوی بی اجرا ایتدرمک ایچون یالکزر شخص واحدک اطماع و یاخود اغفالی کافی اولدینی میدانده طوروب طورور ایکن مشروطیت آلتندہ حقوق عمومیه نک اندراً اضرار اولنه بیلمسی امکانه مبنی استبدادی مشروطیته ترجیح ایتک عقلاً مردود اولمغله بو خصوصده تطویل کلامه حاجت یوقدر ظن ایدرز .

بالاده اصول مشروطه نک انتاج ایدہ جکی فوائد و محسناتی بیان

و خلا فکیران طرفندن اصول مذکورہ بی رد مقامندہ سرد اولنان مطالعاتک بطلانی اثبات ایدلش ایدی . محاکمات عقلیہ ایلہ ثابت اولان بر نتیجہ . مک ماده دخی تأییدی لازمکملکله اصول مذکورہ آلتندہ اداره اولنان مملکتلر ایلہ شخص واحدک ید مستبدانہ سنہ تودیع ایدیلان ممالکک ترقیات مادیہ ومعنویہ سنی مقایسہ ایتک اوزرہ بر وجه آتی جدولک ترتیب وتنظیمی مناسب کورولشددر .

ممالک	سنوی نفوس باشنه اصابت ایدن اخراجات وادخالات	تربیک میل مربعه اصابت ایدن شمعدوفر خطک طولی	سنوی نفوس باشنه اصابت ایدن مکتوبه فارت پوستال و غزنه	تربیز کتیبده یازان واوقو یا نلر
	غروش	میل	عدد	عدد
انگلتره	۲۲۸۰	۱۸۰	۶۱	۹۷
فرانسه	۱۲۵۰	۱۱۰	۶۰	۹۵
آلمانیا	۱۰۸۹	۱۴۴	۸۳	۹۹
اوستریا	۵۱۶	۹۱	۴۶	۶۰
ایتالیا	۴۷۰	۸۰	۱۶	۵۵
یونانستان	۴۵۰	۲۴	۰۸	۵۰
روسیه	۱۸۰	۳	۰۵	۲۰
ترکیه	۱۷۰	۲	$\frac{۳}{۴}$	۰۵
عجمستان	۱۲۰	$\frac{۱}{۱۰۰}$	$\frac{۲}{۹}$	۰۴

بر مملکتک اخراجات وادخالاتی ، واول مملکتده موجود اولان
وسائط نقلیه ، معاملات تجاریه نك کلیت وجزئیه دلالت ایندیکی کبی ،
معاملات تجاریه نك کلیت وجزئیتی دخی ثروت و سامانك مقدارینه
علامتدر . استبداد آلتنده یشایان روس ، عثمانلی ، وعجم عناصرینك ،
حریت شخصیه و سربستی افکاره مالک اولان اقوام سائره یه ، وحق
دها کچنلرده حاکمیت عثمانیه بی اوزرندن رفع ایتمش اولان یونانلیره
نسباً کرك امر تدریسده وکرك معاملات تجاریه ووسائط نقلیه ده نه
درجه دون بولندقلری بالاده کی استاتستقندن اکلاشلدینی کبی ، مستبد
دولتربیننده کی تفاوت دخی استبدادك درجه شدتی نسبتنده اولسی ،
مثلاً عجمستانده حکمفرما اولان استبدادك مدھش اولمغله عجملرك
هرخصوصده دیگراییکی مستبد دولترلدن — یعنی روسیه ایله ترکیه
دن — دها متدنی بر حالده بولنملری آبروجه شایان دقت واهمیت
مواددندر .

اصول مشروطه کبی عقلاً و تجربه رجحانیتی ثابت اولان بر شکل
اداره ، وجود اولدینی حالده بونی نظر اعتباره آلیه رق کندی فراست
طبیعیه لری ایله ایجاد ایلدکلی تداییری توصیه ایدنلره کلنجه : بولنلردن
بعضیسی حکمدار حاضرک تبدیلیله هر مطلوب حاصل اوله جنی فکر
سقیمنده بولنه رق پادشاهك خلعی التزام ایدیور . اکثر یسی پادشاهك
تحکم مستبدانه سنی تحدید ایتمک لزومی تسلیم ایلمکله برابر بومقصدك
حصولی ایچون یکدیگرینه مابین طریقلر اراثة ایلور . بوطریقلردن
بر یسی قانون اساسینك اعاده مرعیی طرفه کیدلمکسزین مسؤلیت وکلا

اصولنك قبوليدر . حالبوكه مجلس مبعوثان اولدقجه وكلامسؤل طوتيله مز
چونكه وكلا كيمه قارشى مسؤل اوله حق ؟ ملتة قارشى مسؤل اوله مز ،
چونكه ملت اشبو خصوصده اجراى نفوذ وحق مداخله دن خارج
براقيلور ! سفرای اجنييه به قارشى مسؤل اوله مز ، چونكه او حالده
ملت عثمانيه استقلاليت و حقوق حاكميتى بتون بتون غائب ايتمش اولور .
ديمك اوليوركه وكلا پادشاه طرفندن انتخاب اولنمغله برابر هم پادشاه
قارشى مسؤل اوله حق يهمده كنديسنه قارشى مسؤل اولدينى بر
پادشاهك قوت و قدرتى محدود ايدە جك !!!

توصيه اولنان طريقلردن بر ديكر يده اجراءات حكومتى تفتيش
ايتمك اوزره ملتك حسن توجه وامينيتنى قزانا نلردن مركب بر مجلس
عمومينك تشكىل ايتبيدير فقط اشبو مجلسى تشكىل ايدە جك ذوات
حكمدار طرفندن تعيين اولنه رق عزل ونصب ونفى حقى حكمدارك يد
اقتدارينه براقلدقجه ارکان مجلس كنديسندن انتظار اولنان خدمتى حقيله
ايضا ايدە بيلورمى ؟ اعضالرك قيد حيات شرطيله تعيين اولنلرى مسئله سنه
كلنجە اولاً انتخاب اولنه جق ذواتك ارباب اقتدار و ناموسدن اولسنى
تأمين ايدە جك بر قوت مجبره يوقدر . ثانياً اعضالرك الى آخر العمر مقام
مأمور يتلرنده ايضا اولنه جق لرندن امين اولدقجه ايضاً وظيفه ده تكامل
ايدرك عطالت و بطلاته ميل ايله جكلرى مأمول بولنمغله بو اصول دنخى
محذوردن سالم دكلدر .

هر ولايتدن بر اعضا انتخاب اولنق و وظيفه سى يالكر دولتك امور
ماليه سنه نظارت ايتمك اوزره بر هيئت تشكىلى تصويب و تكليف ايدنلر

دخی موجود در . واقعا امور مالیه نك درجه اهمیتی نا قابل انكار ايسه ده حق نظارتی بالکمز امور مالیه به حصر ايدرك سائر شعبات اداره يي بو فائده دن محروم ايتمکده بر سبب معقول يوقدر ظن ايدرز . بوندن بشقه هر ولايتدن يالکر بر اعضا انتخاب اولنديني صورتده مبعوثانك عددی پك محدود قاله جفندن قسم اعظمك رشوتله اقناع ايدلمسی ممکن اولور . عکسی صورتده ، یعنی اعضا نك عددی حد اعتدالی تجاوز ايتديکی تقدیرده ، مجلسك نظام وانتظامنه خلل كله جيکی ملحوظ اولغله بو خصوصده دخی « خير الامور اوسطها » قاعده سنه اتباعاً افراط وتفریطدن توقي ايتك موافق عقل وحکمتدر .

بر وجه بالا محاذير دن غير سالم ومعیار تجربه دن کچماش اولان اصولری بالالزام توصیه ايتمکدن ايسه ، بالجمله مدنی دولترده مرعی اولوب فوائد کثیره سی سبيله مدحت پاشا مرحومك حياتی بهاسنه ملته يادگار ايتمش اولديني قانون اساسينك اعاده سنی استحصاله صرف مقدرات ايتك دهاموافق دکليدر ؟ بزده علی الاکثر تعقيب اولتان طریق اسلافك ياپديغنی ييقمقدر . مدحت پاشا مرحومك اکديکی تخمی يتشدرمك طرفنه متحداً کيدلمديکنك سببی بواولسه کرکدر . اکز ياده موجب مأیوسيت اولان نقطه ، بومسلکسزلك واطراد سزلفك امور دوائی اصلاح ايتك عزمنده بولتان ذوات آره سنده دخی نمایان اولمسيدر معمارلرمز خودپسند اولدقلری جهته اسلافك تأسيس ايتديکی تمّل اوزرينه بناقورمغه تنزل ايتيورلر . حالبوکه هر عقلنه کلان يالکر باشنه بر تمّل آتوب جسيم انشاآنه باشلامق تصورنده بولنور ايسه ، يايش

صرف تصور دن عبارت قالور ، و یا خود صرف اولان امکار بر هوا اولور .
احتمالکه مدحت پاشا مرحومک تنظیم ایتدیکی قانون اساسیده بعض
نقصان اوله . فقط تفرطاده نقصانیت اساسک ابطالی مستلزم اوله میه .
جفتدن ، لایق اولان شی ، تعدیلنه لزوم کوریلان موادک تصحیحیه
برابر مملکت مزده ایکی سنه یه قریب بر مدت ظرفده تجربه اولنمی
سبیله دخی دیگر اصولره حق رجحانیق اولان قانون اساسینک اعاده
مرعیتنی متحداً طلب ایتمکدر .

اسلافک بایدیفنی بیقیمق زده عادت اولدیفنی کبی ، سائر لرینه بکزه .
مامکه چالشمق دخی اوصاف مخصوصه مزدندر . هیچ برمدنی مملکتده
تجربه وتطبیق اولنماش بر اصول اداره طلبنه قالدشمق عالم مدنیتده
عصر لردنبرو عربله ردت و یا خود ایکی تکرک اوزرینه وضع ایدیلوب
بو اصولده انشا اولنان عربله رک حیوانلره زحمت و بر میهرک کمال سرعت
وسهولته حرکت ایتدک لرینی رأی العین مشاهده ایلدیکمز حالده عربله لر
مزک اوج و یا خود بش تکر لکلی اولق اوزره اعمال اولنمنسند اصرار
ایتمک بکزر . موجودک عثمانلورک فضائلدن اولدیفنی مع التأسف اقرار
واعتراف ایتمک مجبور ز . بیلمدیکمز وعجمیسی اولدیفمز بر . صلحتده
جاهلانه حرکتده دوام ایده جکمز عجز مزی بالاعتراف بیلانلر دن
اوکریمک غیرت ایتمک و اوکرندیکمز علمی کندیمزده تطبیق ایتمک بذل
همت ایتمک دهام مقولدر ظن ایدرز .

شوراسنی دخی نظر اعتبار دن دور طوتماملیدرکه امور ملکیه یه
عاند مصالحده اجرا اولته حق تجارک تحدیدی غیر ممکن اولنقله بو
خصوصده یکی تجربه لره قیام ایتمک مخاطره دن خالی دکدر . مثلاً علم

طبدہ یکی کشف اولنان بر دوانک درجہ تأثیرینی اکلامق ایچون تجربہ بالکتر بر قاج کیشی اوزرنده اجرا اولنور . فائده یرینه مضرت بیلہ ایراث ایتسه ضرر محدود قالور . حالبوکه امور ملکیه داترمسائلده اجرا اولنه جق نجاربک بر قاج کیشی اوزرنده تطبیق غیر ممکن در . نتیجه سی خلاف مأمول مضر چیقدقده عموم اهالی ضرر دیده اولور . بناء عایه اصول اداره دولتک بر بشقه شکله وضعی کی درجہ اهمیت و نزاتی مبالغه کتور میان بر مسئله ده سائرلینک تجربه سندن بالاستفاده فائده سی ماده ثابت اولان بر اصولک ترجیح اولنمسنده بر قاندها محسنات اولدینی ناقابل انکارد .

اصول مشروطه نک بزدہ تطبیق ممکن اولوب اولدینی مسئله سنه کلنجه : ملتزل عقل و ذکا ، عادات و اخلاق و معلوماتجه یکدیگرینه بکرمه . مدکتری جهتله بر مملکتده جاری اولان قوانین و نظامات عینله دیگر مملکتده تطبق اولنهمیه جنفی بدیهی ایسه ده ، بعض اساسلر واردرکه بونلرک قبول و موقع اجرایه وضعنه اورویا قطعه سی تشکیل ایدن اقوام مختلفه نک عمومی لا استثناء لزوم کور مشدر . بواساسلردن برنجیسی ، حکومتک اجرا آتی قونترول ایتک و تنظیم اولنان قوانینی قبول و یاخود رد و یاخود تعدیاتی طلب ایلمک اوزره بر هیئت مبعوثان تشکیلی ، و هیئت مذکوره اعضالرینک اهالی طرفندن انتخابی ، و ایکنجیسی هیئت مبعوثان طرفندن اکثریت آرا ایله قبول اولنان لایحه لرده شاید مضر و محل آسایش بر شی کوردیکی حالده مطالعه سنک علاوه سیله یا قطعاً رد و یاخود تعدیل اولنق اوزره هیئت مذکوره به اعاده ایتک صلاحیتی

حائز بر مجلس اعیان تشکیلیدر^(۱)

اوروپا قطعه سنده متمکن اولان ملل مختلفه بیننده دین و مذهب،
جنس و قومیت، عادات و اخلاق و معلوماًجه یکدیگرینه بکزه میان بر
چوق اقوام موجود اولمغله برابر بالاده ذکر اولنان ایکی اساسک قبول
و موقع اجرایه وضعی جمله سنجه ممکن اولدینی حالدیه بزده نیچون اوله
مسون؟ بر اصولی بتمامها تطبیق ایتمکله یالکز اس اساسنی تطبیق
ایلمک بیننده فرق عظیم اولدینی اونودلما لیدر . ایصمه عاتته دوچار
اولان خسته لیک صولفاتوایله تداوی اولنسی فن طبجه اساساً قبول
اولنش بر اصولدر . یالکز ویریه جک مقدار خسته لفک شدته کوره
و خسته نك قوت و تحمل وجودیه سی نسبتده تحول ایدر . تعیر آخرله
دوا بر صورت تداوی متفاوتدر . اشته عینی و جهله مترقی دولترده دخی
بنای حکومتک قوانم اساسیه سی بر اولوب یالکز شعبات امور و تفرعات
اداره احتیاجات محلیه به کوره متفاوتدر . مدحت پاشا مرحوم بو حقیقی
نظر اعتباره آلهرق اعلان ایتمش اولدینی قانون اساسیده ، یالکز بنای
حکومتک علی اولان بو ایکی اساسی محافظه ایتمکله اکتفا ایدرک هیئت
مبعوثانک صورت انتخابی ، هیئت اعیانک تعیین و ترکیبی ، محاکمک صنوف
و وظائف و صلاحیتک درجات و تقسیماتی ، تکالیف و مراتبات میره نك
توزیع و تحصیلی ، ولایاتک اصول اداره داخلی سی کبی شعبات اموری ،
ملکتمزک احوال مخصوصه سنه کوره تنظیم و ترتیب ایتمش ایدی .
فی الواقع صولفاتوایله تداوی به اعضای بدنیه سی غیر محتمل خسته لر

(۱) هیئت اعیان یالکز یونانستان ایله بلغارستانده موجود دکلدر .

بولنديني کي اصول مشروطه ايله اداره اولمغه کسب استحقاق ايتماش اقوام دنخي موجود ايسه ده بونلر بالاده شرح وايضاح اولنديني وجه اوزره ، عالم مدنيتك درس اولي اولان اطاعت وانقيادي هنوز تحصيل ايده ميان ملتدر . حالبوکه بزم بو حال وحشتدن چوقدنبرو قورتيلوب اداره مطلقه نك تدريس ايتديكي درس انقياد واطاعتي حق لزومندن زياده تحصيل ايلديكمز بوكونكي حال انقراضمزه ثابتدر . ديمك اوليورکه اقوام عثمانيه ، شخص واحدك اداره مستبدانه سي آلتده معنا وماده استحصالى ممكن اولان ترقينك درجه بالاسنه يتشوب حال تدني به رجوع ايلديكي تاريخندن اعتباراً ، يعنى سلطان سليمان قانوني دورندنبرو ، اصول مشروطه ايله اداره اولمغه کسب صلاحيت ايتمشدر . عكسي ادعايدنلرك اkitريسي اثبات مدعا ايچون اشبو اصول ايله اداره اولمغه بزده اهايلنك هنوز حاضر بولمديني درميان ايتمکده ايسه لرده بو وجهله تفسير ماده به قيام ايتمك ، عدم تقيد نتيجه سي اوله رق اوزرنده چالي چربي بيتان غايت مثبت بر آراضى بي فلاحته غير صالحدر ديه رك حکم ايتمک بککر . زيرا اهايلنك حاضرلنماش اولسي اصول مشروطه نك قابل تطبيق اولمديغه دلالت ايتيوب ، اولسه اولسه افکار عموميه نك بو خصوصده استحضار ينه لزوم اولديني کوسترکه ، اشبولزومك موجوديت ودرجه اهميتني جمله دن اول بز تقدير واعترافه حاضرز .

نوع بشر عادت ايدنديكي شينلري فنايله اولسه محافظه يه ميالدر . بناء عليه يكي بر اصولى موقع اجرايه وضع ايتمدن اول ابتدا اهالى بي اول اصوله آلشدرمق لازمدر . مطلوب اولان بر اصولك متضمن اولديني فوائد داتر افکار عموميه استحضار اولنديني تقديرده هم اصول مذکورده .

نك استحصالی قولایلشور و همد استحصالی اولندقدنسكره امر محافظه و ادامه سی ممکن اولور انلری مألوف اولدقلری بر فكره آلشدرمقی ایچون چاره یكانه ایسه صورت دائمه ده آندن بخت ایدرك ذهنلرینی بویله جه ضبط و اشغال ایتمكدر زیرا بر ماده نك فوائد و محسناتی انسانلرك علی التوالی نظر دقتنه عرض ایدلده اول ماده نك استحصالی ایچون قلب بشرده بیوك بر آزر و اویانمی قواعد کلیه طبعیه اقتضاسنددر .

افكار عمومی بی وجه لایق اوزره استحضار ایتمك ایچون اولاً بو امر مهمه تشبث ایدن ذوات بیننده مطلوب هر نه ایسه آكا دائر اتفاق آرا حاصل اولسی لازمدر . عكسی صورتده ، یعنی یكدیكرینه مباین بر طاقم طریققرارانه اولدینی تقدیرده ، اذهان عمومی بتون بتون تشویش ایدلش اوله جفندن اهالی نه ایستیه جكنی شاشیره رق ، نهایت هیچ بر شی طلب ایتمك قرار ویرر . حالبوكه یالكز بر فكر متفقاً و علی التوالی خلقك نظر دقتنه عرض اوله رق چاره نجات بونك استحصالنده اولدینی تفهیم ایدیلور ایسه ، مقصده سرعت ممكنه ایله تقرب اوله جفی شبهه سزدر . زیرا مواد سارده اولدینی کی امور دولته متعلق احوالده دخی تأثیر عظیم حاصل ایده بیلیمك ایچون قوای معنویه متحد یالكز بر نقطه به صرف اولنمیدر . افراد ملت به آغزدن و متبادیاً عقلاً ، دیناً ، و ماده مرغوب اولان بر اصول اداره توصیه اولندقدنه ، نهایت الامرده آنلرك دخی اول اصول اداره بی بر آغزدن طلب ایتمك قیام ایلیه جككری طبعیمدر .

اصول مشروطه نك فوائد و محسناتی حقنده شمدی به دكین سرد و بیان اوائان ادله قرین قبول کورولدیکی تقدیرده ملت به پیشدار اولانلرك

❦ خطا و صواب جدولی ❦

صحیفہ	سطر	خطا	صواب
۳	۱	اولشدر (۰)	اولشدر
۴	۹	کفایتسزلکی	کفایتسزلکی
۶	۷	یارم	پارم
۹	۱۶	ایشی	ایش
۱۰	۲۱	نصلکہ آشنا	نصلکہ فن آشنا
۱۵	۱۶	مصلحت اولسی	مصلحت ایلمسی
۲۱	۴	چوجقلری	چوجقلر
۲۴	۱۲	اکثریسی رجال دولت و مأمورینده تمرکز . . .	اکثریسی رجال دولت و مأمورین
			صنفه منسوب اولانلر ایدوکی
			یوقاریده بیان اولمش ایدی •
			مرضک رجال دولت و مأمورینده تمرکز . . .

صوب	خطاً	سطر	صحیفہ
شرت	رشوت	۸	۲۵
لازمکلوڑ	لازم دکلوڑ	۱	۲۷
پریشانیتہ	پریشانلغہ	۱۴	۳۱
داعی	دائی	۱۹	۳۱
نقاطنددر	نقاطندن بریدر	۱۵	۳۲
حاجت	جهت	۳	۳۷
ضعیف	ضعف	۱۳	۴
ذهنده	ذهته	۴	۴
اوله مز	ایده مز	۱۴	۴
فرض	فرد	۱۳	۴۳
اون یدی بیک	اونیک	۲	۴۴
اولنمنسده	اولنمنندن	۸	۵۱
انسانلری	آنلری	۲	۵۴
جهانک	جهاتک	۲۱	۵۶

وخلیفه سی، هر دلو غرض و عوضی بر طرف ایدرك، و یکدیگری علیه حقلی و حفز حرف واحد سویلمکدن امتناع ایدرك، جمله قوت و قدر تلرینی یالکر قانون اساسینک اعاده مرعیتی خصوصنه صرف برله، بو بایده ملتک قلمبده شدتلی بر آرزو او یاندر مقدن عبارت قالمیدر .

اشبو نتیجه نك حصولی ایچون ممالك عثمانیه ده انتشار اولنمق اوزره بر واسطه افکار، تأسیسی لازمکلوب بوایسه خارجه یالکر بر قاج کشینک وجودینه متوقفدر . فقط بر ماده یه داتر افکار عمومیه اوزربنه تأثیر کلی حاصل ایده بیلیمک ایچون مروجلرک اصحاب حسن نیت و اقتداردن اولسی درکار بولنمقله اشبو وظیفه یی در عهده ایدن ذواتک عددجه قلی ایله برابر اخلاق و اقتدارجه معلوم و معتمد اولمری مستغنی، بیان و ایضاحدر .

بر وجه معروض بر « واسطه افکار » تأسس ایتدکده اصلاحات فرقه سنک وطنه قارشی ابراز ایده جکی خدمات، مملکتلرینی ترک ایدرك دیار غربتده بیهوده بره پریشان اوراق اولیوب بالعکس خارجه طبع اولسان اوراقی داخل مملکتده توزیع ایتمک و قانون اساسینک اعاده مرعیتی خصوصنده افکار عمومیه یی استحضار ایلیمک اوزره هر دلو تشبثاندن کیری طوریه رق افراد ملتیه هم دوچار اولدیغمز مرضک ماهیتنی و همده، چاره تداو یسنی افهام ایتمکدن عبارت قالمیدر .

انظار عامیه بسیط و معین بر اساس وضع ایتیه رک یالکر پادشاهی طمن و مواخذه ایتمکه تضییع اوقات ایلیانلره شوراسنی بیان ایتمک استرزکه، بالجمله سیثاتی حکمداره عطف ایدرك دوچار اولدیغمز احوال اسف اشمالک سبب یگانه سی حکمدار اولدیغنه حصر مقال ایدلمی، پادشاهک

تبدیلیله هر مطلوب حاصل اوله جفته دأر اذهان عمومیه ده بر فکر سقیم پیدا اولسنه خدمت ایلدیکندن اهالی اله کچه جک ایلک فرصته شکل اداره نك تبدیلینه قیام ایده جکنه حکمدار جدیدک موهوم اولان اجراءات حسنه سنه منتظر قالورکه بوحالده صرف اولنان مساعی عکسنه استعمال ایدلمش اولوب ینه افراد ملت شخص واحدک تحکم مستبدانه سندن خلاص اوله مز . شو ملاحظه یه نظراً نفرت عامه یی حکمدارک علیه جلب ایتدکنن ایه ، اصول مستبده علیه توجیه ایلمک دهامعقول اوله . جفندن اداره حاضره دن مشتکی اولان اصحاب حسن یتک جمله قوت و قدرتی بوقفه یه صرف اولنسه کرکدر ظن ایدرز .

روی زمینده متفرق برحالده اوچیوز میلیونه قریب اهالی اسلامیه موجوددر آسیا و افریقاده برقاج حکومت اسلامیه واریسه ده بونلرمیاننده دیکر لرینه نسبتاً قوی الشکیمه واولدجه دولت اطلاقه شایان اولانی دولت عثمانیه در شرف خلافت دولت عثمانیه ده در . بالجمله اهل اسلامک حامی ، یکانه سی و حرمین محترمینک خادمی دولت عثمانیه در . هر نقطه نظر دن دولت عثمانیه نك زوال و انقراضی عالم اسلامیت ایچون بر یأس ابدی ، بر مصیبت عظیمه در . بنابرین دولت مذکوریه یی اداره مستبده نك القا ایلدیکی در که زوال و کرداب انقراضدن تخلیص ، و اداره مشروطه یی تأسیس ایلمک اوزره تشبثانده بولمقی هر مسلم اوزرینه دیناً و سیاستاً فرض عیندر . « کلکم راع و کلکم مسؤول عن رعیته » حدیث شریفیده مصیبت واقعه دن اقطار جهانک هر طرفنده بولنان اسلامری هم مسئول طوتیور و هم ده ایفای وظیفه یه دعوت ایدیور .

